

Leto XIX. Stev. 82
DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Ljudska pravica
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
FEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1946 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 (Izjava
KOT BORBA ZA SLOVENIJO)

K SVETOVNEMU DNEVU ZDRAVJA

Osnovna skrb sodobne zdravstvene službe:
ohraniti ljudem zdravje

V izpolnjevanju te naloge so medicinske sestre v prvi borbeni liniji

Sredmega aprila 1948 je bila
uradno razglašena usta-
va Svetovne zdravstvene
organizacije. Zato se ta
dan vsako leto praznuje kot sve-
tovni dan zdravja z namenom, da
bi vzbudili med ljudmi čim več
zanimanja za zdravje in zdrav-
stvene probleme.

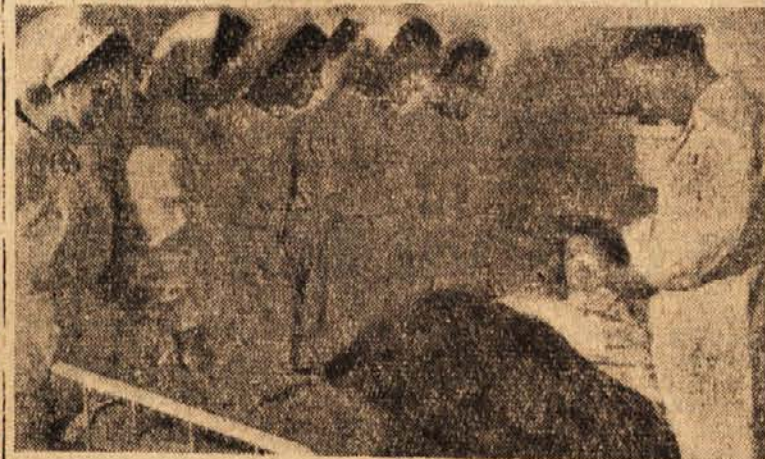
Svetovna zdravstvena organi-
zacija ima med vsemi organi-
zacijami Združenih narodov naj-
lepše uspehe v mednarodnem so-
delovanju in je že doslej veliko
pripomogla k izboljšanju splošne-
ga zdravstvenega stanja zlasti v
zaostalih in manj razvitih deže-
lah. Naj omenimo samo njeno
akcijo za zatiranje malarije v
svetu, ki je desetine milijonov
obvarovala okužbe in stotisočim
rešila življenje. Osnovno vodilo
te organizacije je, da ne more
biti v svetu splošnega zdravja,
dokler nad dve tretjine vseh lju-
di živi v pomanjkanju in da mo-
rajo zato bolj razvite dežele po-
magati zaostalom in manj razvitim
do napredka in blaginje, če
hočemo doseči, da bo svet zdrav,
napreden in miroljuben.

Letos poteka 100 let, kar je
Florence Nightingale s svojim
delom med ranjenimi in bolnimi
britanskimi vojaki v krimski
vojni po svoji zamisli izoblikovala
nov lik zdravstvenega delavca —
medicinske sestre. Zato je letošnji
svetovni dan zdravja posvečen
skrbni za popularizacijo
sestrskega poklica. Medicinska
sestra ni samo prvi sodelavec

Dr. MARJAN AHČIN

zdravnika, temveč — ob pravil-
nem tolmačenju sodobnih zdrav-
stvenih načel — v resnici tudi
pionir zdravja.

Ceprav je moderna medicina
že davno osvojila načelo, da je
laže in uspešneje, predvsem pa
ceneje in bolj humano, bolezen
preprečiti, kakor pa jo zdraviti,

Medicinske sestre pri praktičnem pouku

se v življenju ljudi — pa tudi
zdravstvenih delavcev — še vedno
trdoživo uveljavlja stara mi-
selnost, ki vidi poglavitno zdrav-
stveno dejavnost v bolnišnicah,

ambulantah in podobnih zdrav-
stvenih zavodih, torej v kurativi.
Pri tem pozablja, da je treba
iskati vzroke bolezni tudi izven
prizadete osebnosti — v okolju,
in s sistematičnim delom odprav-
ljati vse kvarne vplive, ki so bo-
lezen povzročili ali jo pospeše-
vali. Sodobna medicina skuša na
podlagi znanstvenih dognanj ob-
varovati družbo vseh tistih poja-
vov, ki bi utegnili zrahljati nje-
no zdravje, s tem pa njeno gospo-

darstvo in pridobitno moč in ta-
ko ogrožati njeno blaginjo.
In kakšna je vloga medicinske
sestre, če hočemo izpolniti prič-
akovanja, ki jih zahtevamo od so-
dobnega zdravstva?
Tu ne bi posebej ocenjevali
pomena medicinske sestre v ku-
rativnih zavodih, ki je več ali
manj jasen. Pač pa bi se pomu-
dili pri nalogah, ki jih opravlja
medicinska sestra kot nosilka bo-
ja za preprečevanje bolezni in
kot zdravstveno-socialna delavka.
Ze Florence Nightingale je
prišla do globokega spoznanja, da
tudi najboljše bolnišnice ne mo-
rejo ljudem vrniti zdravja, če za-
nimanje za bolnika ne seže preko
praga bolnice.

Medicinska sestra v patronaž-
ni službi povezuje v sebi medi-
cinsko znanje s sposobnostmi pe-
dagoga in socialne delavke. Nje-
ne naloge niso majhne. Njena
osnovna skrb je v prizadevanju,
da svojim oskrbovancem ohrani

ni izključen niti samostojen po-
seg ZDA v Indokini.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Foreign Office
o razpravi v Ženevi

London, 6. aprila (Tanjug).
Predstavnik Foreign Officeja je
izjavil, da še niso odločili, ka-
tere države bodo sodelovale v
razpravi na ženevski konferenci
o vprašanju Indokine. Predstav-
nik je negativno odgovoril na
vprašanje, ali je treba pričakovati
skupno deklaracijo treh zahodnih
velesil o problemih Jugovzhodne
Azije.

Dullesova posvetovanja
o indokitajskem problemu

Washington, 6. aprila (AFP).
Predstavnik ameriškega zunanj-
ega ministrstva je potrdil danes,
da je zunanji minister Dulles na-
daljeval posvetovanje z velepos-
laniki Velike Britanije, Francije,
Avstrije, Nove Zelandije, Tajlanda
in Filipinov glede Indokine. Predstavnik
o teh posvetovanjih ni hotel povedati nobenih
podrobnosti.

TURŠKI NAROD GOJI NAJTOPLEJŠA
ČUSTVA DO MARŠALA TITA

ki je znan po vsem svetu kot nosilec miru
je izjavil istanbulski valija v zvezi z bližnjim obiskom

Istanbul, 6. aprila. (Tanjug)
Turški narod je kar najbolj ra-
dosten, da bo na svojih tleh lah-
ko pozdravil visokega gosta in
velikega prijatelja naše države
maršala Tita, prek njega pa tudi
hrabre jugoslovanske narode, je
izjavil istanbulski valija Fahr-
etin Kerim Gkaj v razgovoru s
posebnim dopisnikom Tanjuga.

Nedvomno je, je poudaril
dr. Gkaj, »da bosta po tem obisku
sodelovanje in prijateljstvo med
obema državama prišla še bolj
do izraza. Turški narod goji naj-
toplejša čustva do maršala, ki je
znan po vsem svetu kot nosilec

miru. Dr. Gkaj je poudaril ve-
liko radost, da se bo lahko po-
novno srečal z visokim gostom,
in se spomnil na svoje bivanje v
Beogradu in na besede maršala
Tita, da je istanbulski valija bil
pionir prijateljstva med Turčijo
in Jugoslavijo.

Govorec zatem o pomenu obi-
ska maršala Tita, je dr. Gkaj de-
jal, da prijateljstvo med Turčijo
in Jugoslavijo sloni na zelo moč-
nem temelju — na medsebojnem
zaupanju in zvestobi. To prijat-
eljstvo in sodelovanje temelji
na skupnih interesih glede utri-
ditve miru na svetu — je zak-
ljučil Gkaj.

VOLILNA KAMPANJA V TURČIJI SE JE ZACELA

Obe stranki - demokratska in republikanska
PREPRIČANI O SVOJI ZMAGI

Izid volitev ne bo prav nič vplival na turško zunanjo politiko

Od posebnega dopisnika »Borbe«

Ankara, 6. aprila

Ceprav dokončne liste kandidatov za bližnje parlamentarne
volitve v Turčiji še niso sestavili, so že začeli prirejati predvolilna
zborovanja. Prva zborovanja so bila že v soboto. Predočerajšnjim,
v nedeljo, so začeli sklicevati zborovanja tudi v večjih krajih, na
katerih so nastopile kot govorilci tudi uglednejše osebnosti obeh
strank.

V Brusli je n. pr. govoril na
republikanskem zborovanju ge-
neralni tajnik stranke Kasim Gulek.
Prihodnjih sedem dni, kolikor je
še ostalo do predložitve dokončne
liste, bosta vodstvi obeh strank
izkoristili za to, da kolikor mo-
goče izboljšata liste, ki so jih iz-
glasovali v posameznih organiza-
cijah poslancev. Te liste, zlasti v
treh največjih turških mestih
Istanbulu, Ankari in Izmiru
(Smirni) po mnenju vodstev obeh
strank niso dovolj reprezentativne.

Zato tudi demokratski in re-
publikanski častniki ostro kritizi-
rajo v komentarjih o rezultatih
volilnih kandidatov v večini or-
ganizacij predvsem politiko svo-
jega lastnega, a šele potem poli-
tiko nasprotnikovega volilnega
aparata in zahtevajo, naj napake
nekako popravijo.

Vodstvo republikanske stranke,
ki ima pravico edinole predlagati

pokrajinskim organizacijam ne-
katere osebnosti, in sicer neodvis-
ne, ki niso včlanjene v stranko,
glede katerih želi, da bi prišli na
spisek kandidatov, je predlagalo
določeno število izobražencev
(profesorjev, književnikov in no-
vinarjev), industrijcev, upokoje-
nih višjih častnikov, ki so se
izkazali bodisi za časa Kemala,
bodisi na Koreji. Razen teh na-
svetov vodstvo nima pravice spre-
meniti liste, ki so jo postavile po-
krajinske organizacije. Republi-
kanski častnik »Dunja« napada
pokrajinske organizacije, ki so
žrtvovale strankine koristi kra-
jevnim interesom in ugotavlja, da
so s to svojo politiko močno osla-
bile republikanske možnosti na
volitvah. V zvezi s tem je generalni
tajnik stranke Kasim Gulek na
vprašanje, kakšen bo izid vo-
litev, samozavestno odgovoril:
»Lahko rečem samo to, da bomo
čez mesec dni na krmilu.«

Demokratska stranka je prav
tako prepričana o svoji zmagi.
Vendar obe stranki priznata, da
volilni sistem, po katerem en glas
večine lahko odloči, ali bo neka
lista zmagala ali propadla, omo-
goča dejansko vsakršne nepriča-
kovane obrate. V vsem tem
vzdušju negotovosti je pa vendar
nekaj gotovega, kar poudarjajo
politiki in tisk obeh strank,
namreč to, da izid volitev, kakr-
šenkoli bi že bil, ne more prav
nič vplivati na turško zunanjo
politiko, glede katere imata obe
stranki popolnoma istovetno gle-
dišče.
D. Timotijević

Seja bonnske vlade

Bonn, 6. aprila (AFP). Davi je
bila v Bonnu pod predsedstvom
kanclerja Adenauerja seja za-
hodnonemške vlade, na kateri
so ministri soglasno sprejeli be-
sedilo vladne deklaracije o ne-
davnem sovjetskem sklepu, da
dajo Vzhodni Nemčiji popolno
suverenost. Adenauer bo to de-
klaracijo jutri prebral v parla-
mentu.

Popoldne je Adenauer sprejel
voditelja socialno demokratske
stranke Ollenhauerja in predse-
dnika parlamentarnih skupin vlad-
ne koalicije. Adenauer bo skušal
doseči, da bi vladno deklaracijo
v parlamentu soglasno sprejeli.

Odmev Dullesove izjave
v Indokini

Saigon, 6. aprila (AFP) Včeraj-
šnja Dullesova izjava o »okrep-
ljeni agresiji Kitajske v Indoki-
ni« in morebitni »konkretni ak-
ciji« je napravila v vietnamskih
vladnih in političnih krogih glo-
bok vtis. Ti krogi pripominjajo,
da je vietnamska javnost naklo-
njena reševanju tega vprašanja s
sklenitvijo miru in zato z nara-
ščajočo nestrpnostjo razpravlja o
možnosti, da bi se vojna v Indo-
kini spremenila v totalno vojno,
kar bi spremenilo Indokino v ru-
sevino, kot se je to zgodilo na
Koreji.

Nehrujeva izjava

New Delhi, 6. aprila. (Tanjug.)
Predsednik indijske vlade Nehru
je danes v parlamentu izjavil
tako: »Indijska vlada je priprav-
ljena pogajati se s francosko
vlado o rešitvi vprašanja franco-
skih posesti v Indiji. To vpra-
šanje je treba rešiti v duhu indij-
skega predloga, da je treba
dejansko izvesti izročitev oblasti,
medtem ko bi spremembe de-
iure lahko čakale na potrebne
ustavne spremembe, ki bi jih
opravili tako v Delhiju kot tudi
v Parizu.«

Odločna izjava predsednika
vlade Nehruja potrjuje vtis, da
indijska vlada ni izrubbila upa-
nja, da bodo ta akutni spor mir-
no rešili.

POLITIKA AMERIŠKE REPUBLIKANSKE VLADE

Eisenhower za pomiritev
Dulles za „ostro linijo“

Predsednik ZDA je napovedal, da Amerika ne bi prva
uporabila orožja za množično uničevanje — Možnost
»enotnega nastopa« v Indokini

New York, 6. aprila. (Tanjug.) Včeraj sta predsednik Zdu-
ženih držav Amerike Eisenhower in zunanji minister Dulles
obrazložila politiko republikanske vlade. Predsednik je govoril
američkemu narodu z namenom, da bi pomiril »velik strah«, zu-
nanji minister pa je zahteval od senata, naj podpre program
vzajemne varnosti in ob tej priliki obrazložil vladne namene na
mednarodnem torišču.

Eisenhowerjev govor je bil
namenjen pomiritvi vzdušja,
Dulles pa je nasprotno poudaril
potrebo »ostre linije« in nepo-
sredne akcije, zlasti v Indokini.
Vzlic razliki v tonu in tematici
sta imela ta dva govora skupen
cilj: prepričati Amerikance v
moč in vojaško pripravljenost
njihove dežele in zagroziti SZ in
Kitajski z morebitno »akcijo«.

Eisenhower je izjavil, da več
činiteljev vpliva hkrati na to, da
SZ ne more začeti vojne proti
ZDA. Pri tem gre predvsem za
sistem satelitov, ki utegne biti v
vojni nevaren vir slabosti; drugi
činitelj je gospodarska šibkost
Sovjetske zveze v primeru z
ZDA, saj so lani Rusi proizvedli
več kot štirikrat manj petroleja
kot ZDA, razen tega pa ZDA
proizvajajo skoraj dvakrat več
jekla kot SZ. »To so činitelji,« je
dejal Eisenhower, »spričo katerih
je vojna, denimo, manj ver-
jetna.«

Predsednik ZDA je napovedal,
da ZDA ne bi prve uporabile
orožja za množično uničevanje.

Glavna Dullesova naloga je
bila pripraviti Amerikance na
možno intervencijo ZDA v indokitajski vojni.

Na vprašanje nekega sena-
torja, mar to ne pomeni, da Ki-
tajci ne vzamejo resno ameriške
grožnje, da bodo izvedli proti-
udarec, če bi Kitajska interve-
nirala v Indokini, je Dulles
oprežno odgovoril, da se ne dá
reči, da so Kitajci izvršili agre-
sijo, da pa so vsekakor prišli
»agresiji blizu«. Hkrati je po-
novno opozoril na možnost »eno-
tnega nastopa« ter poudaril, da

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Napoved za sredo, 7. aprila 1954:
Nestabilno oblačno vreme z vmesnimi
padavinami, predvsem ponoči, v vi-
šini nad 1200 m sneg. Temperatura bo
znatno padla.

Pismo iz Kaira

»Nočemo starih strank!« - Kriza Arabske lige

Kako je potekala splošna stavka — V Kairu s pesimizmom pričakujejo bližnje zasedanje Arabske lige

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Kairo, konec marca
»Naj živita republika in Re-
volucionarni svet!«, »Nočemo sta-
rih korumpiranih strank!«, »Dik-
tatura ljudstva!« to so gesla, ki so
jih več dni po ulicah Kaira vzkli-
kali nezadovoljni delavci, mladi-
na in napredni izobraženci.
Splošna stavka, ki je zajela mi-
lijon delavcev: železničarjev, mest-
ni promet in šoferje taksijev, ra-
zen tega pa študente, banke, ve-
ličino trgovin itd., je pokazala od-
ločnost ljudskih množic, da ne
bodo dovolile, da bi se v Egiptu
vrnilo staro.

Mirno lahko rečemo, da so
dogodki po 25. marcu bivše poli-
tične stranke popolnoma prese-
nile. Pri vsem tem so imele ne-
dvomno odločilno vlogo enote
vojske in oficirji, ki so bili skle-
nili ostati v vojašnicah, dokler ne
bo razveljavljen sklep o razpustu
Revolucionarnega sveta.

Splošna stavka in stavkovno
gibanje, ki je zajelo milijon ljudi,
je po veličini in obsegu drugo v
Egiptu. Sindikat železničarjev je
v razglasu o sklepu glede stavke
takole formuliral svoje zahteve:
prepoved ponovne ustanovitve
bivših političnih strank; nadalje-
vanje delovanja Revolucionarnega
sveta; sklicanje Narodne skupš-
čine, v kateri bi bile zastopane
razne organizacije in združenja;
prepoved volilne kampanje in or-
ganiziranje skupne fronte, ki naj

nadaljuje svojo dejavnost do
umika angleških čet.

V resoluciji oficirjev milice je
rečeno: »Dokler imamo v deželi
imperialistične okupatorje, je vrni-
tev k parlamentarnemu življenju
praznoprav samo imperialistična
sleparija.« Zato so oficirji skle-
nili, da ne bodo izpolnili volil-
nih formalnosti, dokler se an-
gleške čete ne umaknejo s po-
dročja Sueskega prekopa (milica
je najmočnejša sila pristaev Ga-
mala Abdela Namera in njene šte-
vilne enote so prav te dni iz dru-
gih krajev prispele v Kairo).

Ljudskemu gibanju Kaira in
Aleksandrije se je pridružilo ra-
zen vojske tudi podeželje, od ko-
der je prispelo na tisoče brzojav,
v katerih posamezniki in organi-
zacije protestirajo proti izsiljen-
emu sklepu z dne 25. marca,
zlasti pa proti obnovi delovanja
bivših političnih strank. Člana
Revolucionarnega sveta Gamala
Abdela Namera, pravega voditelja
egiptovske revolucije in upora
proti Faruku, ter majorja Salaha
Salema je množica na rokah in
pod okriljem republikanskih za-
stav odnesla na sejo, na kateri so
obravnavali ukrepe, ki bi jih bilo
treba storiti, da se onemogoči delo
starih politikov, ki so izkoristili
deželno, da so sami bogateli in ki
so bili zmeraj ubogljivi in po-
slušni hlapi tuje nadvlade.

V zvezi s poskusi glede obnove
parlamentarnega življenja na po-
dlagi oživitve starih političnih

strank je bil Egipt posebno vzne-
mirjen zato, ker je bila možnost,
da bi deželo spet pahnili v brez-
ploden strankarski boj, ki bi ga
lahko izkoristile tudi nekatere tuje
države.

Arabska liga je te dni prazno-
vala devetletnico svojega delova-
nja. Ustanovljena je bila marca
1945 v Kairu, ko so Egipt, Sau-
dova Arabija, Irak, Sirija, Liban-
on, Jemen in Transjordanija
podpisali pakt o Arabski ligi.

V zvezi z bližnjim, enaindvaj-
setim zasedanjem Arabske lige, se
je arabski tisk te dni vneto ukva-
rjal s splošno učinkovitostjo in ve-
ljavjo Arabske lige. Javno mnenje
posameznih držav, zlasti Egipta,
je še zmeraj prepričano, da ta or-
ganizacija arabskih držav v vseh
devetih letih, odkar je bila usta-
novljena, ni izpričala nobene učin-
kovitosti in da bo na bližnjem
zasedanju nujno potrebno teme-
ljito proučiti njen splošni položaj.

Liga je imela doslej 20 zasa-
danj in eden izmed vplivnih čla-
nov Revolucionarnega sveta Egipta
je rekel, da se ni posrečilo uve-
ljaviti nobenega sklepa. Vsi sklepi
so ostali samo na papirju in tako
niso bili uveljavljeni niti najvaž-
nejši, kakor na pr. sklop o gospo-
darski enotnosti, o pravej in po-
kuh, o enotnih potnih tistih arab-
skih beguncih iz Palestine, o uni-
fikaciji orožja ter enotnem povelj-
stvu arabske vojske.

V Kairu menijo, da je sedanja

kriza Arabske lige vsekakor ena
najhujših, odkar je bila Liga
ustanovljena. Po mnenju politič-
nih krogov bi lahko to krizo pre-
brodili samo z reorganizacijo, ki
bi rodila učinkovitejšo sodelova-
nje med tistimi člani Lige, ki
enako gledajo na celo vrsto me-
dsebojnih arabskih problemov.
Arabska liga se je znašla v polo-
žaju, da so nekateri njeni člani,
kakor Irak, pripravljeno pridružiti
se paktu Ankara—Karači.

Na zadnjem zasedanju je Si-
šaklijeva sirska delegacija do kra-
ja zaostrila odnose z Irakom, ko
je trdila, da sta Džamali in nje-
gov načrt o federaciji odkrito de-
janje agentov Anglije. V pišlih
dveh mesecih so se razmere spre-
menile, Šišaklija so izgnali iz Si-
rije, sirska delegacija, ki bo pri-
spela v Bagdad, pa bo polna so-
vražnih besed prav proti Iraku in
Hašemitom. Edini državi, ki bi
lahko obrnili razvoj Lige v drugo
smer, sta zdaj Egipt in Saudova
Arabija. Zadnji dogodki v Egiptu
v zvezi z generalom Nagibom in
trenji v Revolucionarnem svetu
so znatno zmanjšali vpliv Kaira v
Ligi, stališče Saudove Arabije pa
niti po Saudovem bivanju v Egiptu
še ni jasno prav v vprašanju
obrambene pogodbe, ki bi jo skle-
nili zunaj arabskih držav in ki
bi se ji lahko pridružile tudi ne-
katere izmed njih. Zato tudi ni
čudno, da Kairo z velikim pesi-
mizmom pričakuje bližnje zasa-
danje Arabske lige.
Z. Pečar

PLBNUM CK LMS JE KONČAL DELO

Zaposlitev mladine ni le socialen temveč predvsem gospodarski problem

Medtem ko imamo več tisoč nezaposlenih mladih ljudi, industrijska podjetja ne mislijo dovolj, kdo bo delal v njihovih tovarnah čez nekaj let, čeprav so sedaj brez naraščaja

Ljubljana, 6. aprila. Na današnjem nadaljevanju plenuma CK Ljudske mladine Slovenije so razpravljali o zaposlitvi in strokovnem izobraževanju mladine. Da bi podrobneje seznanili s tem problemom tudi široko javnost, so se plenuma udeležili razni predstavniki gospodarskih in socialnih ustanov.

Po podatkih republiške uprave za posredovanje dela je v Sloveniji okrog 12.000 brezposelnih delavcev in uslužbenecv, med temi okrog 6000 mladine v starosti do 24. leta. Na plenumu so pravilno ugotovljali, da to ni samo socialni problem, temveč predvsem gospodarski, saj so tako v referatu kot v razpravah navajali, kako je pri nas zelo veliko podjetij, kjer nimajo prav nobenega vajenca ali prav malo. Brez vajencev so v Ljubljani n. pr. podjetja: »Leks«, »Ilirija«, »Belinka«, v Trzinu »Tovarna lepencev«, brez vajencev sta kemični tovarni v Podnartu in Domžalah, podobno stanje je v »Zlatogorski«, Maribor, »Keramiki«, Kamnik, Tovarna papirja Sladki vrh, »Kambrus«, Rogatec, Steklarna galanterija v Sezani, »Leks« v Mengšu itd. Pri pregledu so ugotovili, da je v 45 drugih podjetjih zaposlenih okrog 150 vajencev, kar pomeni povprečno 3 vajence na podjetje. V mnogih podjetjih je povprečna starostna doba zaposlenih okrog 45 do 50 let in kar čudno je, kako da ta podjetja ne pomislijo, kaj bo z njihovo proizvodnjo čez sedem, osem let, ko bo šel del delavcev v pokoj, podmladka pa ne bodo imeli.

V obrtništvu je stanje nekoliko boljše, tako v socialističnem kot v privatnem sektorju. Obrtni delavnice se ne branijo v taki meri vajencev, kot to delajo industrijska podjetja, ki vidijo samo trenutno rentabilnostni račun. Vendar pa so nekatere neskladnosti tudi v obrtništvu. Imamo mladince, ki so prijavljeni kot brezposelni, imamo pa tudi obrtni, kot so tapetnistvo, krovnstvo, tesarstvo, sodarstvo, lasuljarstvo, urarstvo, torbarstvo, parketarstvo itd., ki jim grozi postopno izumiranje, ker ni mladine, vajencev, ki bi se odločili za ta poklice in ga nadaljevali. Prav tu se nudi široko področje dela tudi mladinski organizaciji, da bi pomagala pri usmerjanju mladine v te poklice.

Iz vsega poteka plenuma smo lahko opazili, da so mladinci in mladinke, vsaj tisti, ki so se oglašali na plenumu k besedi, izredno dobro poučeni in seznanjeni s temi problemi svojih okrajev. To-

Potrošniški krediti za nakup rjavega premoga

Beograd, 6. aprila (Tanjug) Potrošniški krediti za nakup rjavega premoga in lignita se bodo dobili do zaključka 31. avgusta, bančne čke za izkoriščanje tega kredita pa je moč uporabiti dva meseca po njihovi izdaji. Izplačilni rok ne more biti daljši od desetih mesecev. Letos bodo banke dajale potrošniške kredite za nakup premoga in lignita tudi hišnim svetom ob področju stanovanjske skupnosti. V vsem ostalem pa bodo veljali lanski kreditni pogoji.

Mar je res potrebno obvezno mešanje pšenične in ržene moke?

Zvezna uprava za prehrano je že v februarju odredila obvezno mešanje 10-odstotne ržene moke k pšenični krušni moki in pšenični moki št. 2, da se na ta način potrošijo zaloge odkupljene rži. Mlini so že prej dodajali krušni moki določene količine ržene moke, zdaj pa so napeli vse sile, da bi se izognili dodajanju ržene moke k pšenični moki št. 2, ki se mnogo ne razlikuje od bele moke. Na republiškem državnem tajnistvu za gospodarstvo je bila včeraj deputacija Zveze mlinov, ki je v tej zvezi predlagala, naj bi se obvezno mešanje ržene moke k pšenični moki št. 2 odložilo vse dotlej, dokler imamo zaloge pšenične moke št. 2 iz manj kvalitetne turške pšenice, v skladiščih pa še precejšnje zaloge moke iz banaške pšenice, ki ni mešana z rženo moko. Moko iz turške pšenice je namreč težko prodati.

Nam pa se zdi, da je vse to negotovanje v zvezi z obveznim mešanjem pšenične moke z rženo nepotrebno. Gotovo ne more biti diskusije o tem, da je treba odkupljeno ržo potrošiti za prehrano. Vprašanje pa je, ali je pravilen način obvezno mešanje, zlasti če se tako obvezno mešanje predpisuje kar z okroglo ukazno in z internim odredbo Zvezne uprave za prehrano, kar gotovo ni skladno s temeljnimi načeli našega gospodarskega sistema. Četudi je naš žitni režim zaradi pravilne preskrbe prebivalstva z moko še nadalje potreben, ne vidimo v tem ovire, da ne bi v ta režim v večji meri vgradili elemente tržnega gospodarstva. Če imamo še velike neopredane količine rži in je treba ržo do nove letine potrošiti za prehrano, potem bi bilo po našem mnenju najprimernejše, da pospešimo prodajo rži oziroma ržene moke s primernim znižanjem cene rži in s tem tudi cene ržene moke. Če bo ržena moka primerno cenejša, jo bodo ljudje radi kupovali in jo hromo kmalu potrošili. Večjeje je bila odkupna cena

varšica iz Kranja je povsem pravilno ugotovljala, da je zlasti zaradi nerazumevanja naše industrije precejšen del mladine nezaposlen ter povsem upravičeno spraševala, kakšno perspektivo ima n. pr. tovarna »Triglav« v Trzinu, kjer imajo pri 500 delavcih komaj 5 vajencev. Tovarna na čevljev v Zireh, kjer imajo le polovico toliko delovne sile pa vzdržuje industrijsko šolo s 30 vajenci, ker je pravilno presenčena, da bi jo lov za dobičkom na račun zmanjšanja števila vajencev v bodoče lahko drago stal. Tovariši iz Maribora je kritiziral

ZVEZE ŠTUDENTOV GRČIJE, TURČIJE IN JUGOSLAVIJE ORGANIZIRAJO MEDSEBOJNE STIKE

Studentovske zveze Grčije, Turčije in Jugoslavije bodo letos poleti organizirale za svoje člane in študente drugih dežel dve balkanski turneji, ki bosta trajali po 21 dni. Udeleženci turnej se bodo mudili v Jugoslaviji, Grčiji in Turčiji po sedem dni.

Prva turneja se bo začela 10. julija. Studentje se bodo odpeljali iz Ljubljane čez Postojno in Reko do Splita, potem pa čez Zagreb in Beograd v Solun. Iz Soluna se bodo odpeljali v sever-

(Nadaljevanje s 1 strani)

zdravje. Če pa obolenja le ni mogoče preprečiti in se bo moral njen varovanec zateči v bolnišnico, bo poskrbela, da zdravnik seznanjen z okoljem in razmerami, iz katerih bolnik prihaja in kje se skrivajo zunanji vzroki bolezni. Zdravniku bo delo olajšano, saj v bolniku ne bo več gledal samo bolezenskega primera, temveč celotno osebnost kot rezultat notranjih in zunanjih vplivov. Po odpustu iz bolnišnice pa bo rekonvalescenta spremljala skrb patronažne sestre na njegov dom z namenom, da se po možnosti odpravijo vsi tisti vplivi, ki bi zavirali popolno ozdravljenje ali celo ponovno obolenje.

Vzemimo primer tuberkuloznega bolnika! Zanj ni edina rešitev zdravljenje v zdravilišču, operativni posegi in terapija z antibiotiki. Za njegovo ozdravljenje je važno, kako bo urejeno njegovo življenje po odpustu iz zdravilišča: ali mu bo mogoče izboljšati stanovanjske razmere, ali bo s primernim higijenskim režimom mogoče njegovo družino in okolico obvarovati okuženja, ali mu bo mogoče najti zaposlitev, ki bo ustrezala njegovim umskim in spremenjenim fizičnim pogojem. Vse to naj bi urejevala medicinska sestra v dispanserju ob pomoči zdravnika ter pristojnih organov in organizacij.

Ali pa pomoč materi in otroku! Pri nas se ta pomoč omejuje predvsem na varstvo matere ob porodu in zaščito dojenčka. Vendar je to premalo. Prva skrb za otroka se prične pri bodoči ma-

terici in traja dokler otrok ne dozori v samostojno mlado osebnost. Koliko drobnih in velikih nalog čaka ob taki pomoči patronažne sestre. Najprej naj bo svetovalka bodoči materi, ko se v njej poraja novo življenje. S pametnimi nasveti bo lahko veliko pripomogla, da se bo rodil zdrav otrok, s poukom o zdravi prehrani in pravilni negi dojenčka bo pomagala, da se bo ob danih pogojih zdravo razvijal. Pomagala bo pri vzgoji predšolskega in šolskega otroka kot sposoben zdravstveni prosvetitelj in svetovalka. Zato je razumljivo, da v razvitejših deželah računamo s potrebo, da pride na vsakih 300 prebivalcev po ena medicinska sestra.

Vse te naloge pa more uspešno opravljati samo sestra, ki ima temeljito znanje o osnovnih doganjih medicine, hkrati pa pozna tudi osnove mentalne higijene, pedagogike, socialnega skrblstva in naše družbene ureditve. Zato je potrebno, da si patronažna sestra v šoli pridobivajo znanje stalno izpopolnjuje, organi zdravstva pa so dolžni, da ji nudijo možnost izpopolnjevanja s posebnimi tečajmi in seminarji ter s specialnimi šolami. Predvsem pa so ji potrebne visoke moralne kvalitete.

Tako odgovoren poklic pa zahteva temu primerno pripravo. Zato ni čudno, da se je v neki anketi v zadnjem času 95% vprašanih sester izjavilo, da je po njihovem mnenju 18 let minimalna starost za vstop v sestriško šolo. V tej starostni meji je obsežna hkrati možnost temeljite splošne izobrazbe in zrele pre-

soje, ali kandidatinja čuti v sebi veselje in lastnosti, ki so potrebne za ta poklic. Najbrž je sestriško najbolj izrazito poklicno poslanstvo žene v družbi, kajti težko bo najti bolj zaupnega svetovalka bodoči materi in razvijajočemu se otroku ali primernejšega tolažnika trpečemu bolniku. Treba pa se je zavedati, da je terensko delo patronažne sestre zelo naporno. Ni dovolj, da je fizično zdrava in odurna, ampak mora imeti predvsem tudi krepko zalogo moralnih sil, če naj uspešno premaguje razočaranja in nerazumevanje, ki prečesto naleti nanj pri svojem delu zlasti v najbolj zaostalih predelih. Zato je tem težje znanje, če se mora še sama boriti z gmotnimi težavami doma, če nima primernege stanovanja in tistega minimalnega udobja, ki je potrebno za regeneracijo telesnih in duševnih sil.

Pri nas so tradicije medicinske sestre zelo skromne in še nimajo globokih korenin. Pred prvo svetovno vojno je bila noga bolnika izredna domena pričrni redovnic, njihova dejavnost pa se je omejevala na kurativne in nekatere socialne ustanove. Šele po prvi svetovni vojni so bile v naši državi ustanovljene prve tri šole za medicinske sestre, ki so med obema vojnama vzgojile okoli 1000 sester. Čeprav se je po osvoboditvi temu vprašanju v okviru danih možnosti posvetila vsa pozornost, vendar v tako kratkem času ni bilo mogoče izpolniti tako občutne vrzeli. V Sloveniji imamo danes 500 medicinskih sester, od katerih je nad polovico zaposlenih v izrazito kurativnih zavodih, slaba polovica pa dela pretežno v ambulantah in dispanserjih, medtem ko je njihova dejavnost v preventivni le postanska. Samo nezaten del sester se izrecno posveča nalogam preventive. V tem pogledu smo šele na začetku poti in pred nami so še velike naloge. Toda kakor v vzgojo visoko kvalificiranega kadra, tako bo treba tudi v vzgojo medicinskih sester vnesti novo miselnost in sodobne poglede na zdravstvo, patronažnim sestram pa še posebej nuditi možnosti za strokovno izpopolnitev. Hkrati pa bo treba misliti na to, da bo temu kadru treba zagotoviti dostojen položaj

in traja dokler otrok ne dozori v samostojno mlado osebnost. Koliko drobnih in velikih nalog čaka ob taki pomoči patronažne sestre. Najprej naj bo svetovalka bodoči materi, ko se v njej poraja novo življenje. S pametnimi nasveti bo lahko veliko pripomogla, da se bo rodil zdrav otrok, s poukom o zdravi prehrani in pravilni negi dojenčka bo pomagala, da se bo ob danih pogojih zdravo razvijal. Pomagala bo pri vzgoji predšolskega in šolskega otroka kot sposoben zdravstveni prosvetitelj in svetovalka. Zato je razumljivo, da v razvitejših deželah računamo s potrebo, da pride na vsakih 300 prebivalcev po ena medicinska sestra.

Tudi pri pšenici različne kakovosti je nujno potrebno diferencirati ceno. Mlini v Sloveniji so morali navahiti iz inozemstva 16 strojev za pranje žita, ki jih bodo v kratkem prejeli, predvsem zaradi tega, da bi laže in brez večje škode za kakovost moke predelovali turško pšenico, ki vsebuje precej peska in peščenega prahu. V zadnjem času dobivajo kanadsko pšenico »Manitoba«, ki je nedavno prispela na Reko, in si skušajo pomagati na ta način, da moko iz turške pšenice mešajo z moko iz kanadske pšenice. Razumljivo je, da se zdaj upirajo predpisu, da bi tej moki še primercialno rženo moko. Če bi bila cena za turško pšenico primerno nižja, bi lahko mlini moko iz te pšenice prodali po nižji ceni in ne bi imeli težav s prodajo.

Ob diferencirani ceni žita pa bi odpadli tudi težave, ki nastajajo na primer zaradi kvalitete razlike med moko iz banaške pšenice, ki jo meljejo v Čakovcu, in moko iz prekmurskih mlinov, ki meljejo pretežno prekmursko pšenico. Ta prekmurska pšenica je sicer pri odkupu cenejša, vendar jo morajo mlini obračunati po enotni ceni in razliko odvesti, tako da moko iz prekmurske pšenice ne morejo prodajati ceneje, kar ima za posledico, da so mlini v Prekmurju le deloma zaposleni. Čas bi že bil, da bi se začela tržnega gospodarstva uveljavila tudi na področju mliarske proizvodnje, vsaj kolikor je to mogoče brez škode za našo mlečno funkcionalno žitnega režima. Potem bodo tudi mlini laže razumljivi, da morajo mleti tisto pšenico, ki jo imamo na razpolago in da smo zanekrat še naveznani na administrativno urejanje žitnega trga.

F. S.

dine. V Prekmurju n. pr. je med sezonskimi delavci tudi precej mladine. Problema sezonskega dela tudi morebitna industrija, ki bi jo zgradili v Prekmurju, ne bo mogla rešiti, temveč bo v bodoče več ali manj potrebna sprememba tako, da se bo zlasti mladina odločila za življenje v drugem kraju, kjer se bo vključila v industrijo. Zato pa bo zlasti potrebna pomoč v strokovni vzgoji teh mladincev, kajti večina jih je le pomanjkljivo izobraženih, zaradi česar jih je težko sprejeti v uk ali na delo pri stroju.

Akcijo, ki so jo začeli letos po vseh okrajih gospodarski in prosvetni delavci z namenom, da vključijo čim več mladine na delo, bo podprla tudi organizacija Ljudske mladine. Na plenumu so sklenili, da bodo pomagali zlasti komisijam, ki iščejo prostih delovnih mest in možnosti za vključitev mladine v industrijo. Podelili pa se bodo, mladino usmeriti v tiste poklice, za katere se mladina manj zanima, kjer pa imajo polno možnosti za delo in bodoči razvoj. Dosti dela pa jim bo dalo tudi to, da preprečijo mnoge mlade ljudi v pasivnih krajih, da je bolje iti na delo tudi v kak bolj oddaljeni kraj, kot pa ostati doma nezaposlen.

M. N.

Pisma uredništva

Kaj je z občinskimi narodnimi stražami?

Tovariši uredniki! Čl. 85 zakona o ljudskih odborih občin se glasi: »Za vzdrževanje reda in miru ter za zagotovitev administrativnega opravljanja poslov lahko imajo ljudski odbori iz svoje pristojnosti občinsko narodno stražo.« Po čl. 86 istega zakona mora organizacijo in delo občinske narodne straže predpisati poseben republiški zakon. Menim, da je dokaj velika pomanjkljivost, da ljudske republike še niso izdale predpisov po čl. 86 tega zakona.

Dogaja se, da se nekateri ljudje ne ravnaajo po odlokih in predpisih ljudskih odborov in tako na razne načine delajo posameznikom ali skupnosti gmotno

in moralno škodo. Mnogim ljudem se včasih zdi, da oblasti ne skrbijo dovolj za njihovo zaščito, ker ni organov, ki bi skrbeli za to. Tako se dogaja, da morajo vlogo narodne straže včasih prevzeti predsednik, tajnik ali kak uslužbenec občinskega ljudskega odbora, kar škoduje njegovemu ugledu, ker se spreminjajo v »pandurje«, kakor pravijo nekateri.

Zelel bi, da bi pristojni republiški organi proučili ta predlog in uredili to perečo vprašanje, da bi bilo pravilno delo organov občinskih ljudskih odborov zagotovljeno. Prepričan sem, da mislijo enako tudi predstavniki ljudskih odborov drugih občin.

Ivan Babič, predsednik LOO Skradnja.

Skupščina Glavne zadržne zveze končana Za predsednika zveze je izvoljen Risto Antunović

Skopje, 6. aprila Z izvolitvijo novega upravnega odbora je bil danes v Skopju končan redni letni občni zbor Glavne zadržne zveze Jugoslavije. Na prvi seji upravnega odbora je bil za novega predsednika izvoljen član Izvršnega sveta LR Srbije Risto Antunović, za podpredsednika pa Vlado Segrt, Janez Hribar in Kiro Buković.

Obširna razprava se je razvila o poročilu tov. Mome Markovića. K besedi so se oglašali delegati iz vseh krajev naše države. Razprava je zajela najvažnejša vprašanja

našega združništva. Skupščina sklepov ni sprejela, pač pa je sprejela predlog komisije, ki je pripravila sklep, da bosta referat Glavne zadržne zveze in gradivo iz razprave smernice v boju za nadaljnje razvijanje zadržnega gibanja v Jugoslaviji in graditev socializma na vasi.

V razpravi so posamezni delegati govorili o raznih vprašanih našega združništva, med drugim o nezadostnem čuvanju inventarja, o ukrepih, ki bi bili potrebni za rentabilno poslovanje zadrž, o izpolnjevanju uredbe o kmetijskih zadržah, o pospeševanju proizvodnje na privatnih kmečkih gospodarstvih itd. Predstavniki iz Vojvodine Bora Nikolić je poudaril, da je v desetih okrajih Vojvodine organizirana anketa pokazala, da je kakih 1500 kmečkih gospodarstev zaprosilo za sprejem v članstvo. Gre večidel za male kmete, ki imajo po 2 do 6 oralov zemlje in ki so iz zadrž izstopili. Kmalu pa so spoznali, da so storili napako. Zdrži bi se radi spet vključili v kmečke delovne zadrže.

Delegatka Vilma Pirković je govorila o znatnem napredku kmetijskih zadrž in poudarila, da so v Sloveniji kmetje najboljše razumeli pomen teh zadrž, o katerih bi lahko rekli, da so postale že prava gospodarska središča na vasi. V delovnih zadržah pridno delajo tudi ženske. V Sloveniji je v zadržah vpisanih 27% žensk.

Q strokovnem osebju v kmetijskih zadržah je govoril Stojadin Stojković. Poudaril je, da je vprašanje strokovnih kadrov življenjsko vprašanje za uspešen razvoj kmetijskih zadrž. Cenovno imamo pri nas dovolj kmetijskih strokovnjakov, agronomov in tehnikov, jih je v zadržah še zmeraj premalo, ker dela večina v okrajnih in republiških zadržnih zvezah. Napečno je mnenje, da kmetov strokovnjaki niso potrebni. Treba pa bi bilo urediti vprašanje gnotne preskrbe kmetijskih strokovnjakov. Zadrže same morajo poskrbeti, da bodo dobile več strokovnjakov, zlasti mladih kadrov.

DNEVNA KRONIKA

Nove pošiljke pšenice iz ZDA

Reka, 6. aprila. Naša prekoceanska ladja »Črna gora« in ameriški tovorni ladji »Strindbay« in »Benskov« so priplule iz Severne Amerike v reško pristanišče z 20.000 tonami pšenice. Ta pšenica sodi v kontigent približno 150.000 ton pšenice, ki jo je naša država kupila v ZDA. Na poti so še tri ladje s pšenico iz ZDA, ki bodo priplule na Reko v dveh ali treh dneh.

Švedski gostje v Jugoslaviji

Na povabilo Centralnega odbora sindikata kemijske industrije Jugoslavije prispe sredi aprila v našo državo delegacija sindi-

kata švedskih kemikov. V Jugoslaviji se bo mudila deset dni in si med drugim ogledala kemijsko industrijo v Beogradu, Sabcu, Zagrebu, Mariboru in Ljubljani. Naš sindikat kemijske industrije pa bo najbrž švedskim gostom vrnil obisk v juliju.

Sredi maja bo našo državo obiskala tudi delegacija angleških sindikatov kemikov in delavcev papirne industrije. Angleška sindikalna organizacija prispe k nam na povabilo predstavnika sindikata kemikov Jugoslavije, ki se je lani junija udeležil občnega zbora sindikata kemikov Anglije. Sindikalna organizacija angleških kemikov je izrazila željo, da bi si med bivanjem v naši državi ogledala tovarno »Jugovinik« in naprave za črpanje nafte.

DEVIZNI TEČAJI 6. APRILA

Valute	Ljublj.	Zagreb	Sred. drž.	Ažio v %
1 ameriški dolar	—	—	1.600.—	435,33
1 angleški funt	—	—	2.817.—	235,36
100 franc. frankov	228.—	216.—	227,83	165,80
100 ital. lir	118,50	97.—	115,11	139,81
100 holand. forintov	19.820.—	16.354.—	18.563,05	135,13
1 obr. dolar Avstrija	805.—	915.—	956,40	218,80
1 obr. dolar Izrael	—	537.—	537.—	79.—

Pripomba: Na današnjem posebnem sestanku je Narodna banka prodala večji znesek ital. lir ter manjše zneske franc. frankov, avstr. dolarjev in hol. goldinarjev. Promet je znašal okoli 32 milijonov din. Neprodano je ostalo 3.400.000 lir ter 10.000 izraelskih dolarjev. Tečajji so se gibali za malenkost iznad zadnjih srednjih tečajev na rednem sestanku. Trgovala se je v glavnem za stare zaključke, deloma pa tudi že za nove (osnovne surovine in proizvodi, ki ne plačajo davka na razliko med bazičnim in zaključnim tečajem). Z današnjo prodajo je Narodna banka pokrila le majhen odstotek potreb iz panog 117—119. Prihodnji posebni sestank bo 15. aprila.

Dvanajst let ječe za uboj

Sarajevo, 6. aprila Pred senatom vojaškega sodišča v Sarajevu pod predsedstvom sodnika majorja Zilka Popovića je bila danes končana obravnava proti mlilčniku Osmanu Raju iz Sarajeva. Lani 31. decembra proti večeru sta šla Poljak Safet in Vanjo Muhamed iz Sarajeva mimo obtoženega stanovanja. Na pragu je stala njegova žena, s katero sta navezala pogovor. Po kratkem pomenku je poklicala svojega moža, češ da sta jo hotela napasti. Miličnik ju je z revolverjem v roki napadel. Vanjo je nevarno ranil, potem pa ga je še večkrat udaril po glavi, Safeta Poljaka pa je na mestu ustrelil. Senat vojaškega sodišča je Raju obsodil na 12 let in 3 mesece težke ječe.

PISMO IZ ZDA

Politika »NEPOSREDNEGA PROTIUDARCA«⁽²⁾

Agresorja je treba opozoriti — meni Dulles — da bo imel od napada več škode kakor koristi

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)
New York, konec marca.

Ko je kanadski minister za zunanje zadeve Lester Pearson izrazil pomisleke proti »Dullesovi doktrini«, jih je formuliral v nekaj vprašanjih: ali politika »neposrednega protitudarca« pomeni, da bodo ZDA same odločale, kdaj, kje in s kakšnimi sredstvi naj začnejo ta protitudarec, ali pa se bodo poprej posvetovale z zavezniki. Ali »novo gledanje« pomeni, da se ZDA odrekajo sredstvom klasičnega vojskovanja in da so se jele naslanjati izključno na svojo atomsko zmogljivost, torej na perspektivo atomske vojne? Ali ni nevarnost, da bi se vsaka kraljeva vojna, pa naj bo kjer koli in v kakršnem koli obsegu, spremenila — na podlagi teorije o »neposrednem protitudarcu« — v splošno vojno katastrofo atomskega pustošenja?

Ta vprašanja kanadskega državnika so bila v zvezi z že prej izraženo bojznostjo, da bi »novo gledanje«, če naj bo res preusmeritev s klasičnega na izključno ali v glavnem samo na atomsko orožje, že vnaprej preprečilo vse napore glede razorožitve.

Na vse to odgovarja Dullesova koncepcija z naslednjimi glavnimi trditvami, izraženimi pred senatnim zunanje-političnim odborom in v članku v reviji »Foreign Affairs«.

Sovjetski blok ima pod orožjem kakih 10 milijonov mož, razen tega pa še več milijonov izvežbah rezervistov. Te kopnene sile so na položajih, s katerih bi lahko napadle katero koli izmed kakih 20 obmejnih dežel vzdolž približno 32.000 km dolge meje. Tem silam je treba pristiati še letalstvo, opremljeno z atomskim orožjem in sposobno, da po arktičnih poteh zada udarec neposredno življenjskim središčem ZDA. Upoštevati je treba tudi moč sovjetskih podmornic.

Spričlo teh dejstev so morale ZDA opustiti koncepcijo obrambe »hiše za hišo, bloka za blokom in ulice za ulico«. ZDA namreč ne morejo niti pomisliti na to, da bi se postavile po robu močnemu nasprotniku z enakim številom vojakov že zato ne, ker same to-

liko vojakov sploh ne bi mogle poklicati pod orožje. Namesto da si prizadevajo uresničiti koncepcijo »moča proti moči, puške proti puški, tanka proti tanku«, se morajo ZDA nasloniti na kombinacijo starejših in novih idej o obrambi: združitve krajevnih sil na široki podlagi je treba podpreti z vojaško močjo, ki bi jo uporabili, da bi preprečili agresijo. Agresor se mora namreč zavedati, kaj ga čaka, in da bi moral pučstovolštvu predrago plačati. Moč atomskega udarca, sposobnost glede neposrednega protitudarca mora vplivati na morebitnega napadalca, da dobro premisli, kakšne bi bile posledice vojne, ki bi jo začel.

Potemtakem ne bo več potrebe, meni Dulles, da bi osvobodili osvojene dežele, ker se bo moral agresor že vnaprej bati atomske zmogljivosti ZDA in njenih zaveznikov. Zato je tudi treba vnaprej opozoriti na to, da bo v primeru kakršnega koli bodočega spopada odgovor takšen, kakršnega bodo izbrali nasprotniki agresije: da bo to odgovor dan — kakor pravi Dulles — »s sredstvi na mestu, ki ga bomo sami izbrali«.

»Mejniki varnosti«, piše Dulles, »mora biti kolektivni sistem varnosti. »Neposredni protitudarec« torej ne more biti v enostranski akciji centralne sile, ZDA, marveč mora biti sad dogovora z zavezniki. Prav tako,« nadaljuje ameriški državni tajnik, »novo gledanje« ne pomeni odpovedati se »boj humanim« sredstvom vojskovanja v dobro izključno atomskega orožja. Potencial množičnega protitudarca, pravi Dulles, »se mora zrcaliti v stanju neposredne pripravljenosti, toda naš program bo obdržal široko raznovrstnost sredstev in ciljev v odgovoru na agresijo. Pri tem je treba poudariti sposobnost glede neposrednega protitudarca z atomskim orožjem, ne pa samo to orožje in željo, da bi ga izključno uporabljali. Hkrati je treba poudariti, da uporaba ameriških oporišč v tujini nikoli ne bo dovoljena, če ne bo jasno, da je ta uporaba odgovor na odkrito agresijo«.

»Morebitni agresor«, piše Dulles, »se bo obotavljal, če bo vnaprej vedel, da izpostavlja protitudarcu ne le sile, ki jih je poslal v napad, marveč da tudi svojim ostalim posestim jemlje status privilegirane svetlišča. To ne pomeni spremeniti sleherni kraljevno vojno v svetovno. To ne pomeni, da bi atomske ali vodikove bombe metali na velike industrije Kitajske ali Rusije, če bi prišlo do napada v Aziji. Pač pa to pomeni, da moramo obdržati svoja kolektivna sredstva in biti pripravljeni uporabiti jih na način, ki najučinkoviteje dela agresijo še preveč tvegano, da bi bila privlačna.«

Ameriški minister vidi primer uspeha takšne politike v korejskih dogodkih, preden je bilo sklenjeno premirje. »Letalstvo Združenega poveljstva,« poudarja Dulles, »ni zasledovalo sovražnih letal čez reko Jalo, kjer so imela oporišča. Ko pa se je vojna ustavila in ko je nasprotnik spoznal, da si ne bo mogel priboriti teritorialnih koristi, je postalo jasno, da bi bila nujna posledica nadaljevanja operacij tudi njihova razširitev. Tedaj mesta napada ne bi več izbiral nasprotnik. Njegovo »svetišče« onkraj Jala bi postalo ranljivo. Premirje je posledica njegovega strahu pred takšnimi posledicami.«

»Zdaj,« pravi Dulles, »bi bilo Združeno poveljstvo, če bi se sovrznošnosti obnovile, nedvomno sposobno zadati agresorju velike izgube, in sicer zunaj neposrednega področja, ki ga je izbral za svojo agresijo. To ne pomeni, da bi razširili atomsko vojskovanje po vsej Aziji. Ni pa treba vnaprej natanko povedati niti tega, kakšen bi bil načrt vojne akcije, če bi prišlo do agresije. V tem oziru je bolje, da agresor ničesar ne ve.«

Kar se tiče Evrope, kaže, da je Dullesova koncepcija določnejša. Na tem življenjskem področju bi se morale priske spremeniti v nekaj neprimerno močnejšega od krajevne obrambe. Dulles sicer tega ne pove odkrito, iz njegovih besed pa lahko pozvame očitno razliko, ki jo poudarja med odgovorom na agresijo v Aziji in v Evropi.

Na tem mestu se ameriški državni tajnik znova vrača k vprašanju »novega gledanja«. Ohranitev napetosti in torej bojne pripravljenosti na odgovor agresorjev bi lahko privedla do gospodarskega izžepavanja zahodnega sveta. »Novo gledanje« pa »pomeni nenehno razvijanje obrambne moči v obsegu, ki bi gospodarsko moč naših zaveznikov in nas samih ohranili, ne pa izčrpali,« pravi Dulles. »To bi se okrepilo z dostopnostjo novih vrst orožja, z neprimerno večjo rušilno močjo in udarne sile letalstva, slonečega na dogovorjenih mednarodnih pogojih.«

Da pa bi to politiko v svetovnem obsegu uresničili, meni Dulles, je nujno potrebno, da imajo ZDA »čvrste zaveznike«. To ni odvisno samo od dokumentov, piše Dulles. Med narodi mora biti uveljavljeno zaupanje in dobra volja, razen vojaške obveznosti so potrebni tudi tesni gospodarski stiki. Takšni stiki, vzporedno s kovanjem sile, ki bi primorala agresorja, da bi si premislil, preden bi začel agresijo, so po mnenju Dullesa, torej ameriške vlade, celota politike, ki jo morajo ZDA uveljavljati in ki jo uveljavljajo v mednarodnem življenju. Jaša Levi

XVII. ZASEDANJE GOSPODARSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Problemi držav-proizvajalk surovin

Sedanja svetovna razdelitev dela je neposredna posledica gospodarskega razvoja v kolonialnem obdobju svetovnega gospodarstva

Gospodarsko-socialni svet OZN, katerega član je tudi naša država, bo obravnaval na XVII. zasedanju tudi velike mednarodne gospodarske probleme: vprašanje stabilizacije mednarodne blagovne trgovine, vprašanje mednarodnega obtoka privatnega kapitala ter vprašanja agrarne reforme in kmetijskega združevanja.

Problem mednarodne blagovne trgovine se pojavlja v dveh oblikah, bodisi kot vprašanje dolgoročne neuravnovesenosti v odnosu med cenami surovin in cenami gotovih industrijskih izdelkov.

Ce leta pred prvo svetovno vojno vzmemo kot izhodiščno točko, potem se je med obema vojnoma mednarodna trgovina s surovinami v primeru z razvojem svetovne industrijske proizvodnje gibala takole:

	1913	1926-29	1936-38
svetov. ind. proiz.	100	139	185
mednar. trg. s sur.	100	110	119

V letih tik pred prvo svetovno vojno je tempo naraščanja mednarodne trgovine s surovinami znašal povprečno 85% tempa naraščanja svetovne industrijske proizvodnje. Če bi tak tempo mednarodne trgovine s surovinami ostal tudi v razdobju med dvema vojnoma, potem bi moral njen indeks 1938, do 1933. znašati 164, ne pa 119.

Ali je tempo naraščanja mednarodne trgovine s surovinami začel pešati zaradi zmanjšanja tempa naraščanja svetovne proizvodnje s surovinami ali zaradi zmanjšanja tempa naraščanja povpraševanja? Gospodarska analiza kaže, da gre za drug pojav.

Izvršni tajnik Gospodarske komisije OZN za Latinsko Ameriko dr. Roul Pieliche je navedel v poročilu

Figl o stališču SZ do Avstrije

Dunaj, 6. aprila (Tanjug) Avstrijski zunanji minister Figl je sinoči izjavil, da se Avstrija ne more zadovoljiti zgolj s polovičnim svobodo. V zvezi s tem je po-

Leopold Figl

udaril, da mu je Molotov v Berlinu dejal: »Toda, gospod Figl, 85% svoboda je vendar boljše od nikakršne.« O tej izjavi je Figl dejal, da jasno kaže, da SZ ne želi zapustiti Avstrije.

z dne 19. aprila 1933 med drugim tudi naslednja podtaka: v vsak odstotek povečanja dohodka v ZDA se poveča povpraševanje po uvozu za 0,61 odstotkov, v Latinski Ameriki pa na vsak odstotek povečanja dohodka teži uvoz za 1,8% povečanjem. Potemtakem gre za zmanjšanje tempa naraščanja povpraševanja po surovinah v industrijsko razvitih državah.

Neposredna posledica takšnega razvoja je dolgoročno padanje cen surovin v mednarodni trgovini. Studija Tajništva OZN z naslovom »Odnos cen med izvornimi in uvoznimi surovinami« ugotavlja za razdobje med dvema vojnoma: »Povprečno bi z dolženo količino izvoženih surovin lahko plačali konec tega obdobja (pred drugo svetovno vojno) samo 60 odstotkov tistega industrijskega blaga, ki ga je bilo moč kupiti na začetku tega razdobja.«

Ce presejamo svet v celoti, moramo ugotoviti, da so izvorniki surovin v glavnem nerazvite dežele, da pa so izvorniki gotovega industrijskega blaga v glavnem visoko razvite države. Potemtakem takšne težnje v mednarodni trgovini absolutno poslabšajo že tako težaven položaj nerazvitih dežel in iz leta v leto zmanjšujejo možnosti letih, da bi se s povečanjem dohodka iz izvoza surovin izkopal iz gospodarske zaostalosti.

Logično in nujno se pojavi vprašanje, od kod izvirajo težnje, da bi zmanjšali tempo naraščanja svetovne trgovine s surovinami v sodobnem svetu, ki tako naglo povečuje svojo industrijsko proizvodnjo. Poglaviti vrok take težnje je vsekakor tehnološki napredek, ki prinaša s seboj predvsem znižanje proizvodnih stroškov na vse področjih, pa tudi pri potrošnji surovin. To pomeni znižanje odstotka odpadkov, pa tudi povečanje domače proizvodnje nekaterih surovin in proizvodnje sintetičnih surovin. Kot primer takšnega razvoja lahko navedemo razvoj svetovne proizvodnje viskoinih viakov, ki je leta 1938 znašala zgolj 4% svetovne proizvodnje tekstilnih viakov, leta 1951 pa je dosegla 20% in v ZDA nadomestila 21% potrošnje bombaži in ostalih tekstilnih viakov (v Evropi celo 31%). Vzemimo drug primer: medtem ko je pred drugo svetovno vojno bila potrošnja sintetičnega kavčuka v ZDA nepomembna, je leta 1938 narasla na 64% celotne potrošnje kavčuka v tej državi.

Gospodarsko-socialni svet mora rešiti vprašanje, kakšne ukrepe je treba pripraviti vladam v zvezi z pobljanjem težnji, ki očitno škodijo ne samo gospodarskemu razvoju nerazvitih dežel, temveč tudi ravnovesju svetovnega gospodarstva. Nekatere latinsko-ameriške države so l.

1952 predlagale, naj bi proizvodnjo sintetičnih surovin omejili in nadzorovali, cene surovin pa stabilizirali s trgovinskimi sporazumi. Predvsem pa je jasno, da bi prepoved proizvodnje sintetičnih surovin prizadela ne samo industrijsko razvite, temveč tudi nerazvite dežele in bi potemtakem pomenila oviro industrijskega in tehnološkega napredka.

Iz vse te problematike lahko pozvame tole: današnja svetovna razdelitev dela (na industrijske države, industrijske narode in na narode »proizvajalce surovin«) je neposredna posledica gospodarskega razvoja v kolonialnem obdobju svetovnega gospodarstva. Samo ena rešitev tega osnovnega problema je možna — industrijalizacija nerazvitih dežel. Vsaka umetna stabilizacija cen surovin bi utegnila prisiliti države, ki pretirno proizvajajo surovine, da še nadalje ostanejo monokulturni proizvajalci surovin, to pa bi pomenilo ovekovečitev kolonialne tradicije v moderni obliki.

Izkušnje nerazvitih dežel — proizvajalcev surovin kažejo, da so leta 1952 proizvajalci surovin spriču padca surovin na svetu imeli v plačilni bilanci izgubo v znesku kakih sedem milijard dolarjev. V zvezi s tem je skupina gospodarskih strokovnjakov sestavila posebno poročilo, v katerem je rečeno, da je problem silno zamožen in nezadostno proučen. Zato predlagajo ustanovitev stalne komisije v okviru EKOSOK, ki bi se posebej ukvarjala s temi vprašanji. J. Sik

Scelba predložil skupščini osnutek zakona o EOS

Rim, 6. aprila (Tanjug). Predsednik vlade Scelba je nocoj predložil italijanski skupščini osnutek zakona o ratifikaciji pogodbe o evropski obrambni skupnosti. Scelba za ta zakonski osnutek ni zahteval hitre procedure v parlamentu. Čeprav so pričakovali incidente s strani kominformovskih poslancev, do teh ni prišlo, ko so predložili osnutek v skupščini. Zato sodijo, da bodo s taktično abstrakcije začeli šele takrat, ko bo skupščina razpravljala o EOS.

Osnutek bodo najprej obravnavali v zunanje-političnem odboru parlamenta, temu bo pa šele sledila parlamentarna debata, toda datum do zdaj še ni določen.

TRZASKA KRONIKA

V coni »A« pripravljajo nadaljnje razlaščenje slovenske zemlje

in naseljevanje italijanskih državljanov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Trst, 6. aprila. — V coni A STO pripravljajo odkup slovenske zemlje med Medijo vosejo in Devinom blizu italijanske meje. Iredentisti obiskujejo slovenske kmete in jim prigovarjajo, naj prodajo svojo zemljo, na kateri nameravajo zgraditi papirnico.

Govore, da so ti agentje prošli za pomoč in posredovanje tudi župana občine Devin-Nabrežina. Ti agentji delajo za italijanskega industrialca, lastnika papirnice »Burgo« v Italiji. Z graditvijo te tovarne bi hoteli iredentisti ustvariti gospodarske pogoje v občini Devin-Nabrežina za novo naseljevanje italijanskega življa in za zaposlitev tistih Italijanov, ki so se že poprej priselili v te slovenske kraje.

Churchill: »V Londonu bi radi pozdravili predsednika Eisenhowerja«

London, 6. aprila (Tanjug). »Z navdušenjem bi pozdravili predsednika Eisenhowerja v Veliki Britaniji. Že večkrat sem izrazil željo, da bi prišlo do tega obiska, toda dvomim, da bi predsednik ZDA mogel v sedanjem trenutku opustiti svoje težavne dolžnosti.« je izjavil predsednik britanske vlade Churchill, ko ga je v Spodnjem domu neki laburistični poslanec vprašal, ali bo britanska vlada povabila Eisenhowerja v Veliko Britanijo na razgovore o vodikovi bombi in o sklicanju konference najvišjih predstavnikov štirih velesil.

Na drugo vprašanje je Churchill izjavil, da je neko britansko vojaško letalo letelo nad področjem, kjer je 1. marca eksplodirala vodikova bomba in pri tem zbralo pomembne znanstvene podatke. Predsednik britanske vlade je tudi pripomnil, da je bilo britansko letalo nad Pacifikom tudi 27. marca, ko so izvedli drugi poizkus z vodikovo bombou.

»Noben britanski opazovalec ni prisostvoval eksploziji — je dejal Winston Churchill — »toda ameriške oblasti so mnenja, da bi bilo treba Veliki Britaniji v do-točeni meri omogočiti zbiranje znanstvenih podatkov o učinku vodikove bombe.«

Mohiedin odpotoval v Pariz

Kairo, 6. aprila (Reuter). Član revolucionarnega sveta, major Mohiedin, je danes odpotoval z letalom v Pariz kot član delegacije Narodnega sveta za proizvodnjo. Ostali člani delegacije, ki bo obiskala Francijo in Italijo, bodo odpotovali iz Kaira jutri.

Čeprav ni uradno sporočeno, zakaj je Mohiedin odpotoval in tudi ne zakaj ni odšel skupaj z ostalimi člani delegacije, sodijo, da je potovanje tega člana revolucionarnega sveta povezano z nedavno vladno krizo.

DANES PO SVETU

De avnost

V zadnjih dneh se vrste pomembni govori in deklaracije najvišjih državnikov zahodnih držav, hkrati pa je Sovjetska zveza okrepila diplomatsko dejavnost. Presenečenja so zunanja značilnost na obeh straneh, bolj za pobudo pa osnovna gibalna sila. Pri vseh teh potezah vzbujajo največ skrbi čedalje pogostejše omenjanje vojne, ohrabruje pa odločnost in pritisk svetovne javnosti, da je treba probleme rešiti mirno, s pogajanjem.

V zelo zanimivi razpravi, ki se je razvijala v zadnjih dnevih v britanskem Spodnjem domu, se zrcalijo bolj ali manj vsi zgornji činitelji, zlasti pa spremembe o odnosu sil na svetu.

Zadnja eksplozija ameriške vodikove bombe je vzmirlila in zaokupila zahodnoevropsko, predvsem britansko javnost. Sredi takšnega »pritičkovskega« in sploh mirovljubnega razpoloženja je SZ spretno ponudila zavezništvo v atlantskem paktu. Britanski ministri predsednik Churchill pa ni poslušal poziva laburistov in, tvegajoč svojo popularnost, dvakrat v štirih dneh odklonil, da bi poslal poziv Amerikancem, naj prenehajo z nevarnimi poskusi. Pri tem je vztrajno ponavljal v glavnem ameriško krizo, da izpopolnjevanje vodikove bombe pomeni najboljše poročilo proti agresorju.

Churchillov nastop je vreden pozornosti tudi bolj, ker tako ravna že dalj časa (Daljni vzhod, EOS itd.). Za zdaj bi bilo težko dognati, kje tiči vzrok. Očitno je, da je Churchill govoril s stališča samozavesti in moči.

Dullesov predsičnojni govor je vzbudil posebno presenečenje in vzmirljenje spriču, da so Kitajci neposredno udeleženi v vojni v Indokini, kar bi utegnlo povzročiti tudi neposrednejši ameriški poseg na tem področju.

Položaj vendar ni tako nevaren, kot je na prvi pogled videti. O tem priča splošno popuščanje mednarodne napetosti, berlinska konferenca, ženevska konferenca itd. Sklicanje konference OZN za razorožitve je najboljši znamenje razpoloženja svetovne javnosti. Razprava o problemu razorožitve utegne biti usodnega pomena tembolj, ker sedanjí položaj izključuje možnost, da bi konference izkoristili v propagandne namene. V. Teslić

Z VSEH STRANI SVETA

OZN

Jutri se bo sestal Varnostni svet

New York, 6. aprila. (AFP.) V četrtek se bo sestal Varnostni svet, da bi obravnaval položaj v Palestini. Na dnevnem redu sestanka je jordansko-libanonska kriza priobta proti Izraelu v zvezi z incidentom v kraju Nahalin in izraelska protibomba proti Jordaniji zaradi kršitve sporazuma o premirju.

EGIPT

Prepoved dejavnosti razpuščenim političnim strankam

Kairo, 6. aprila. (AFP.) Revolucionarni svet in egiptovska vlada sta sinoči sklenila prepovedati vsako dejavnost razpuščenim političnim strankam. Po skupnem sestanku Sveta in vlade je ministar za nacionalno orientacijo Salah Salem izjavil, da so tudi razpravljali, kakšne ukrepe je treba izdati proti osebam, ki so odgovorne za korupcijo v starem režimu. Minister Salem je objavil tudi, da so člani revolucionarnega sveta in vlade razpravljali o vprašanju čiščenja egiptovskega tiska, iz katerega hočejo odstraniti korumpirane elemente.

ZAHODNA NEMCIJA

Pred razgovori o Posarju

Berlin, 6. aprila. Zahodnonemška časopisna agencija poroča, da bodo konec tega tedna v Parizu nadaljevali francosko-nemške razgovore o posarjskem vprašanju. Razgovarjala se bo hosta zahodnonemški državni tajnik Walter Hallstein in francoski državni tajnik Maurice Schuman.

INDOKINA

Boji pri Hanaju

Hanoj, 6. aprila. (AFP.) V okolici Hanaja, vzdolž ceste in železniške proge Hanoj-Hajfong, so francoske Bao Dejeve enote izvedle velike operacije z namenom, da bi zasedle severni del kolonialne ceste št. 15 in železniško progo Hanoj-Hajfong, ki sta glavni prometni zvezi s Tonkinom in ju Ho Si Minhove enote stalno ogrožijo. Na področju Santaja, 40 km od Hanaja, se tudi bje bitka. Ho Si Minhove enote nameravajo iti priti v notranjino ustja Rdeče reke.

FRANCIJA

Svet severnoatlantskega pakta o Juinovih izjavah

Pariz, 6. aprila. (AFP.) Svet severnoatlantskega pakta je sprejel večeraj resolucijo, v kateri izraža »globoko obžalovanje« Sveta spriču izjav maršala Juina zoper ustanovitev evropske obrambne skupnosti. V resoluciji je rečeno, da so te izjave v nasprotju z »jasnimi in večkrat ponovljenimi sklepi svetovne javnosti.«

Predstavniki sveta severnoatlantskega pakta je izjavil v zvezi s tem, da bo glavni poveljnik zavezniških enot v

Maršal Juin

Evropi general Grunther zahteval od francoske vlade, naj določi kakšega francoskega generala, ki bi zamenjal Juina na njegovem dosedanjem položaju v atlantskem paktu.

Proučevanje ameriške deklaracije o Indokini

Pariz, (AFP.) — V francoskih diplomatih krogih potrjujejo vesti, da zdaj proučujejo skupno deklaracijo, ki so jo predlagale ZDA glede indokitskega vprašanja. To deklaracijo naj bi podpisale Francija, Velika Britanija ter podpisnice pacifiškega pakta — ZDA, Avstralija in Nova Zelandija. Vendar ti krogi ne

NIKARAGUA

Atentat na predsednika republike

Monagua, (AFP.) — V soboto ponoči je bil izveden atentat na predsednika republike Nikaragve generala Somoza in sicer v trenutku, ko se je vračal z avtomobilom z uradnega sprejema v američkem veleposlaništvu.

Anastasio Somoza

stavn. Somoza se je posrežilo izogniti se atentatu, vendar so bili v spopadu s policijo in skupino zarotnikov ubiti dva policajca in en otrok. V zvezi s tem je policija aretirala precej ljudi. Vlada je sklenila za preči mejo proti Kostariki, ker je policija našla večje količine orožja in municije, vtihoapljene iz Kostarike.

JAPONSKA

Napadi na železniške proge

Tokio, (AFP.) — Včeraj je v Japonski prišlo do več napadov na železniške proge. Dva potniška vlaka sta iztrila, vendar dovreških žrtve ni bilo.

Na železniški progi severno od Tokia so našli 24 zasvojev dinamita. Eden izmed njih je eksplodiral, vendar ni povzročil nobene škode.

VZHODNA NEMCIJA

Izključitev iz Enotne socialistične stranke

Berlin — Zahodnonemška časopisna agencija poroča, da so iz vzhodnonemške Enotne socialistične stranke izključili predsedniška urada za patente in izume Heinza Hetmaniuka, češ, da je »nasprotovljal sklepom partije in vlade«. Izključili so tudi prvega tajnika okrožnih komitejev v Hildburghausenu in Bauzenu; prvega kot »sovražnika delavskega razreda, drugega kot »gestapovskega volhuna«.

GLEDALIŠKO ŽIVLJENJE V SKOPLJU

PRVA MAKEDONSKA OPERA

V starem gledališkem posloju poleg Vardarja je bilo v letošnji sezoni uprizorjenih že 7 premier — drame, opere in baleti. Priljubljeni še pet uprizoritev: tri opere, med njimi tudi prvo nacionalno opero »Goce« Kirila Makedonskega, in dve dramski predstavi. Balet je s svojo zadnjo premiero »Coppello« dosegel v tej sezoni svoj največji uspeh. Opera bo zaključila letošnji repertoar z »Aido«, drama pa z uprizoritvijo Shakespearovega »Othella«, kar bo najtežji izpit v njeni devetletni umetniški dejavnosti. V vsakem pogledu je letošnja gledališka sezona v Skoplju bogata in pestra.

»OTHELLO« — DRUGA TRAGEDIJA NA SKOPLJANSKEM ODRU

Dramski umetniki Makedonskega narodnega gledališča, ki bodo prihodnje pomlad slavili prvi veliki skupni jubilej — desetletnico obstoja Makedonskega gledališča, so se to sezono predstavili s pestrim sporedom. Za

otvoritev je bila v spomin na Ilindensko vstajo uprizorjena nacionalna drama »Krvava makedonska svatba«. To delo Vojdana Černodrimskega sicer nima posebne umetniške vrednosti, je pa zaradi svojega zgodovinskega pomena in vpliva, ki ga je imelo na buditev nacionalnega duha, eno najpopularnejših makedonskih dramskih del. Še danes, po petih mesecih uprizorjanja, je zanimanje občinstva za predstavo veliko.

Poleg domače drame je občinstvo gledalo Nušičevo »Gospo ministrico«. Postala je že tradicija, da v Makedonskem gledališču vsako sezono uprizore eno izmed del tega našega najbolj cenjenega komediografa. Nušič je v Skoplju zelo priljubljen. »Gospa ministrica« je po »Krvavi makedonski svatbi« najbolj obiskovana predstava.

Tudi zadnja premiera »Steklena menažerija« ameriškega pisatelja Tennesseeja Williamsa je bila v središču pozornosti gledališkega občinstva. S tem psihološkim delom je bil repertoar

osvežen tudi s sodobno dramo, za katero je vedno več zanimanja.

Do konca sezone bosta še dve premieri. »Othello« bo druga tragedija, ki jo bodo uprizorili v Skoplju od otvoritve gledališča. Ves kolektiv Drame dela pri pripravah za uprizoritev. Režiser je Dimitar Kjostarov, naslovno vlogo pa bo igral znani umetnik Ilija Džuvalekovski. Premiera »Othella« bo sredi aprila. Kot zadnja dramska premiera pride na oder zgodovinska španska komedija »Don Cezar od Bazana«.

TRI OPERNE PREMIERE

Operni ansambel skopljanskega gledališča bo prvič izvedel nacionalno opero »Goce«, ki jo je komponiral mladi umetnik Kiril Makedonski. Opera ima štiri dejanja in se razlikuje od istoimenske drame Venka Markovskega po novih momentih in novih likih.

Med opernimi umetniki je že nekaj dni nenavadno živahno. Neumorno se pripravljajo na prvo nacionalno opero. Vsi hočejo po svoje prispevati, da bo premiera na obletnico smrti Goce Delčeva 4. maja čim bolj uspeša. Prva izvedba opere »Goce« bo pomemben dogodek v kulturnem življenju Makedonije.

Doslej je opera uprizorila premieri »Seviljskega brivca« in »Era z onega sveta«, pripravila pa še »Madame Butterfly« in »Aido«.

BALETNI ANSAMBEL — ZRELA ZA VEČJE NALOGE

Baletni kolektiv Makedonskega gledališča je najmlajši. Letos ima svojo peto sezono. Nastal je iz majhne skupine peslencev in se tako razvil, da je ob »Coppelli« pokazal, da je dorasel tudi za velike predstave. Po »Treh baletih« (»Balerina in lopov«, »Na plesu« in »Šeherezada«) je tudi »Coppella« osvojila občinstvo. To je najboljše nagrado mladim članom baleta, ki leto za letom bolj napredujejo.

GOSTJE REŽISERJI

Skopljanska drama je edini ansambel, ki dela samostojno brez pomoči od drugod. Ima dovolj umetniškega osebja — igralcev in režiserjev — tudi za najzahtevnejša dela. Ostala dva kolektiva — opera in balet — se še vedno opirata na pomoč umetnikov iz drugih republik, v prvi vrsti režiserjev in koreografov. Opera je v tej sezoni angažirala nekaj gostov-režiserjev. Josip Kulundžić je režiral Gotovčevo

opero »Ero z onega sveta«, Jovan Putnik »Seviljskega brivca« in zdaj pripravlja »Madame Butterfly«, »Aido« pa bo postavil na oder Lovro Matačić. Koreografka in režiserka »Coppelle« je bila Nina Kirsonova.

Ceprav ima makedonska drama izkušene režiserje, kakor so: Dimitar Kjostarov, Ilija Milčin in Petre Prličko, je čas, da pridejo na skopljanski oder kot gostje tudi gledališki režiserji kolektivov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane itd. Gostovanje znanih režiserjev v Skoplju ne bi bilo le manifestacija vzajemne pomoči med našimi dramskimi umetniki, ampak bi obenem pripomoglo k večji afirmaciji našega najmlajšega gledališča, ki je v nekaj letih dosegel pomembne uspehe.

Veliko priznanje za Makedonski narodni teater predstavlja vabilo Dimitru Kjostarevu, naj nekaj časa kot režiser gostuje v Beogradu.

VEDNO POLNA HIŠA

Letošnja sezona je v gledališkem življenju Skoplja zabeležena še z eno pozitivno bilanco, namreč z bilanco obiska predstav. Skoplje šteje danes okoli 130.000 prebivalcev in polovica njih oziroma vsak drugi prebivalec je bil pri dramski, operni ali baletni predstavi. Gledališče v Skoplju je vedno polno.

I. Zafirovski

Karla Bulovec-Mrak: Sahnist

Dijaki uprizorili Molièra

(Mladinci klasične gimnazije v ljubljanskem Mestnem gledališču)

Ni mnogo primerov, da bi kako kulturno-umetniško društvo imelo pogum nastopiti v poklicnem gledališču. Tu pač nujno zaletati na mnogo zahtevnejšo publiko, na ostreje kriterije in čeprav ima na razpolago večja tehnična sredstva, ta kajpada ne morejo pomagati, da bi bila stvar uspešnejša, če ne ustreza glavni aparat predstave — igralski ansambel. Ta pa je pri mladinskem kulturno-umetniškem društvu »Ivan Cankar« na klasični gimnaziji v Ljubljani sestavljen iz nadobudnih dijakov, ki znajo — bolj kot z igralsko rutino — zavržati z mladostnim igralškim ognjem in veseljem.

Molière pa je tudi tak dramatik, da se je pri njem moglo do največje mere »razigrati«. Scapinove zvijače so lahkotna, duhovita in vesela komedija in igrajo jo lahko na vse mogoče načine. Tu lahko pokažejo svoje mojstrstvo največji igralci, hvalo pa je tudi za tiste, ki z njo prvič stopijo na oder. Ostro diferencirani in ne preveč zamotani značaji pa lahki in du-

hoviti zapletli so takšni, da je pri njih mogoče pokazati vse mogoče igralске vragolije — predvsem prožnost, igrivost in domišlnost, a tudi zaigrana bolj preprosta in domača, s tem ali onim nerodnim gibom in negotovim korakom — vendarle vzbujajo pri občinstvu sproščene smeh.

Režiser (Pintar Frane) pri takšni predstavi nikakor ni imel lahke naloge. Biti mora pedagog in umetnik obenem — predvsem pa izredno potrpežljiv. Vendar pa so mladinci zelo prijetno in hvaležno igrali material, iz katerega je mogoče marsikaj narediti. Režija ni pretiravala v domišlnosti in je bila v vsem prilagojena sposobnostim igralcev.

Sluga Scapin je tu tisti, ki nosi dober del igre in priznati mu je treba, da je kar uspel. Tovariš Jože Kovad je pokazal dovolj prožnosti in duhovito igranje, prav dobri figuri pa sta bila tudi oba meščana Argante in Geronte (Janez Zgajnar in Dušan Skok). Ni mnogo zaostajal tudi sluga Silvester (Matija Pogorelec), ki je pokazal svoje sposobnosti najbolj v mimiki. Po svojih močeh so pripevali k uspehu predstave tudi vsi ostali igralci.

Mladinsko kulturno-umetniško društvo »Ivan Cankar«, ki je obenem oskrbelo tudi glasbene vložke, je lahko z uspehom kar zadovoljno. —bg—

Pianistka

A. Geiger-Eichorn

Ime te prominentne jugoslovanske umetnice je pri nas v Ljubljani skoraj neznano, morda tudi zato, ker jo bomo lahko na njenem solističnem koncertu 9. aprila prvič pozdravili v naši sredi.

Antonija Geiger-Eichorn je še v zgodnji mladosti pokazala posebno nadarjenost za klavirsko igranje. Od 6. do 9. leta je obiskovala glasbeno šolo v Zagrebu in tako hitro napredovala, da je že v svojem 9. letu javno nastopila v Pešti, Zagrebu in Berlinu. Študij je nadaljevala v Pragi, kjer je s 13. leti nastopila kot solistka s filharmonijskim orkestrom v Pragi in igrala Beethovno klavirski koncert v e-molu. Studij klavirja je zaključila s 15. leti na dunajski Glasbeni akademiji, katero je absolvirala z odličnim uspehom. Kot najboljši gojenec Akademije je prejela tudi prvo nagrado — Bösendorferjev koncertni klavir. Nadaljnja tri leta se je izpopolnjevala v mojstrski šoli svetovnih umetnikov — pri pianistu in skladatelju Fernuciu Busoniju in pianistu Godovskem. Za svoje uspehe je prejela še eno nagrado — avstrijsko državno premijo.

Kot koncertantka je nastopila v Londonu, Berlinu (kot solistka s tamkajšnjo filharmonijo), na Dunaju (prav tako z orkestrom Dunajskih filharmoniok), v Budimpešti, Beogradu itd. Po osvoboditvi je vsako leto sodelovala na koncertih Drž. simf. orkestra v Zagrebu. Nešteto krat je nastopila tudi na solističnih koncertih doma in v tujini.

Antonija Geiger-Eichorn deluje sedaj tudi kot redni profesor na Glasbeni akademiji v Zagrebu. Po osvoboditvi je sprejela v svoj spored javnih in radijskih koncertov številna dela domačih skladateljev. Sodelovala je tudi pri dokumentarnem filmu »Glasbeno življenje v Zagrebu«. Za svoje koncertno udejstvovanje jo je vlada LR Hrvatske dvakrat nagradila z najvišjimi nagradami.

Njen koncert v Ljubljani obsega že tri dela: Mozartovo sonato v D-duru, Schumannove variacijske »Simfonične etude« in, kar na klavirskih veterih je redko srečamo, vseh 24 Chopinovih preludijev. Odkrito koncertantki želimo dobrodošlico v našem mestu. Goran

PETJEZIČNI FRAZEOLŠKI SLOVAR DOBIMO

V slovensčini doslej še ni bilo primerjalno-frazeološkega slovarja, kakršnega je pripravil prof. Josip Pavličič in ki ga bo izdala Državna založba Slovenije. Gre namreč za petjezični frazeološki slovar z okoli 3500 frazami v slovenskem, hrvaškem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku, zraven tega pa bo pri kakih 200 pregovorih in rekah, ki izvirajo iz latinskega, upoštevani tudi latinski jezik. Slovar prof. Pavličiča bo obsegal okrog 3500 slovenskih fraz (ne morada gesel) — pregovorov, rečenic in

drugih stalnih besednih zvez — a so značilni frazami v ustreznih jezikih. Slovenski frazeologiji je dodana še hrvaška, da bi bil slovar večstranski uporaben in obenem dostopen tudi Srbom in Hrvatom, saj tudi oni doslej še nimajo tovrstnega slovarja in bo frazeološki slovar prof. Pavličiča prvi tak slovar v jugoslovanski frazeološki književnosti. Vsaj, ki si želo izpopolniti znanje tujih jezikov, bodo gotovo veselili tega jezikovnega pripomočka.

Walter Bianchi: Crnogorsko Primorje

je neobičajen umetnik s svojiskim gledanjem na svet, zelo osebni in hoteni v svojih prizadevanjih iskanja nekoga lastnega izraza.

Opazno je, da pozna moderno slikarstvo, da se je mnogo zgledoval, sprejemal vase raznolike vzore, ki pa

nih ni predelal in si našel lastnega izraza. Vsa ta dela kažejo le snatoto različnih vzorov, njih podreitev last.

Da je dekorater, nam pokažejo njegove »Abstrakcije«, »Samske vizije«, prepleti njegovih krivulj, ki so z občutkom podane, a brez trdnjega organičnega, plavajo, dajejo vtis vznemirjenosti in vzorov za tkanine. Moderno slikarstvo je abstraktno in bazira na fantazijskem svetu umetnikovih lastnih predstav. Toda, kljub temu ni in ne more biti tako samovoljno, kot se zdi. Vsak izliv v tej smeri se ni umetnost. Sicer pa je resničnih abstraktnih slikarjev — umetnikov zelo malo. Tudi taka dela imajo svojo zakonitost trdnega organiziranega sistema, ki je prav tu še najbolj potreben in nujen, da ne zvedeni v dekoraterstvo.

Uspelejši so njegove »Potnike«, barvno ubrane, ki razodevajo njegovo znanje in sposobnosti dekoraterja, ki zna izraziti motiv in ga podrediti svojim dekorativnim težnjam. Vendar pa je tudi v teh delih prelaha, preveč igriv, ker se izgublja v stilizaciji barvne ploške, ki je prevedo sama es. bi namen, v koloritu premalo konsistentna, da bi umetniško zaživel.

Razstava je vredna ogleda, je zanimiva in obenem poučna. Njegova dela, čeprav nimajo umetniške moči, so za oko privlačna in nekatera št. sto dekoraterska uspeša.

Vojko Tkavec

BIBLIOGRAFIJA

Vlado Tešić: Kineska »evolucija«. Založba »Rad« Beograd 1953. Strani 388, cena 420 din.

Ferdo Čullinović: Hileška država. Založba Zgodovinsko društvo LR Hrvatske, Strani 260, cena 170 din.

Danica Stanković: Predestržna domačica. Založba »Narodne knjige«, Beograd 1954. Strani 119, cena 95 din.

Karel Kautsky: Poreklo hrišćanstva. Založba »Kultura«, Beograd 1954. Strani 410, cena 470 din.

Register saveznih propisa objavljenih u Službenom listu FNRJ 1945 do 1953. »Službeni list FNRJ« Beograd 1954, strani 371, cena 500 din.

Angleški akvarel in risba

V soboto zvečer je bila pred povabljenimi gosti v Malih dvoranah Moderna galerija odprta razstava angleških akvarelov. O sodobni angleški upodabljajoči umetnosti smo doslej v Ljubljani na razstavah le malo izvedeli. Videli smo sicer na drugih splošnih prireditvah tudi nekatere poglavite predstavnike današnje angleške umetnosti, pogleda nad pomembnimi umetnostnimi panogami pa doslej še nismo imeli prilike videti. Na lanski razstavi barvne krogarje so se med drugimi tuji predstavniki tudi znašli angleški umetniki, kakor so Henry Moore, John Piper in Graham Sutherland. Na nedavni mednarodni razstavi sodobnega iskorona XYLON so pa bili tudi naši, ki so jih izdelali angleški umetniki John Buckland-Wright, Guy Malet, Blair R. Hughes-Stanton, George Mackeay in Frank Martin, da omenimo samo nekaj imen. Ti primeri so nam nazorno pokazali, da je an-

gleška upodabljajoča umetnost tudi v naših časih še živa, še zanimiva in uvažovana in da nekatero njeno znamenite osebnosti celo vodijo slasti v ekstremno modernem slikarstvu in kiparstvu.

Akvarel je za Anglijo res prava nacionalna umetnost, kar nam pokaže že gradivo na tej številčno sicer skromni, vse preskrbnimi razstavi, ki je pa po vsebini in umetnostni vrednosti pomembna in dragocena. Tudi te slike, ki so samo kakor nekakani vsori in primerki vsega bogastva, ki ga v tej panogi Anglični zmorojo, nam samo še utrjujejo željo, da bi izbrunje spoznali postoro angleško umetnostno ustvarjanje naših dni.

Še ta zelo omejeni izbor bo marsikomu spremeni naprečno mnenje o značaju akvarela, ki ga le preradi gledamo z omalovaževanjem, kakor da gre za nekakšno lahkotnejšo, manj resno umetnostno zvrst, primerno kvečjemu kot razvedrilo za mlada dekleta in stare dame. Razstavljeno listi nas pouče o nasprotnem, pripovedujejo nam, da je tudi akvarel resna umetnostna panoga s šteto posebnimi čarom in s neizčrpni izraznimi možnostmi in da lahko doseže tudi zavidljivo višino. Tudi nas bo ta razstava lahko prepričala, da je treba študiju akvarelnega slikarstva posvetiti vso potrebno pozornost in podporo, saj je mogoče z njim izraziti marsikaj na preprostejši, lažji in bolj neposreden način kot s pomočjo drugih, bolj razširjenih tehnik.

Med Slovenci imamo še nekaj tradicije v akvarelnem slikarstvu. Od Karingerja, bratov Subicev, Sterncena, Vesnagov, kakor Gasparija, Smrekarja in Santila pa do Ivana in Bruna Vavpotiča, Franca Zupana in še dolge vrste mlajših, so tudi naši akvarelisti ustvarili marsikaj pravo dogano delo.

Ta zbirka vsebuje dela angleških umetnikov, ki so se začeli uveljavljati začetek našega stoletja, že po velikih reformnih podvigih slavnega Jamesa Whistlerja, poleg njih pa je enako krepko zastopana tudi generacija mlajših. Najstarejši avtor, Ph. Wilson Steer, se je rodil leta 1869, a najmlajši zastopani akvarelist John Minton se je rodil leta 1917. Med razstavljenci so znana in spoštovana imena umetnikov, ki smo jih že videli kot grafike pri nas, poleg njih pa še izraziti akvarelisti, kakršni so Connard, Glinner, John in Paul Nash in Tunnard.

Da bi pa gledalec dobil vsaj približno predstavlo o slovedih klasičnih angleškega akvarela, ki so v minulem stoletju tej zvrsti priložili zasluženo svetsko priznanje, je Moderna galerija smatrala, da bi bilo prav

pridružititi tej zbirki sodobnih isvirnikov še omejen izbor barvnih reprodukcij mojstrov in iz minulega veka. Zato so razstavili poleg originalov tudi nekaj najbolj znamenitih akvarelov Constablea, Turnerja in njegovega kroga v reprodukcijah. S tem je obiskovalcem razstave možno spoznati izvore in vzore današnjega angleškega akvarelnega slikarstva.

Izražena je bila ob otvoritvi tudi želja vseh umetnost ljubiteljev in ljubljani, da bi mogli čimprej v naših galerijskih prostorih pozdraviti še nadaljnje razstave sodobne angleške upodabljajoče umetnosti, tako slikarstva in kiparstva, kakor grafike.

Ne le zaradi izredne didaktične koristnosti takih umetnostnih prireditelj, temveč tudi zaradi visokih ciljev, ki jih podobne razstave posredno skušajo doseči, je treba gojiti naravno kulturno sodelovanje med narodi. Ni dvoma, da ravno upodabljajoča umetnost lahko izredno mnogo pripomore k odstranjevanju napačnih mnenj, nerazumevanja in predsodkov, ki ovirajo duhovno sblizanje držav in narodov. Zato bo tudi ta razstava nov člen v verigi vzajemnih kulturnih izmenjav, ki tako pozitivno prispevajo k medsebojnemu spoznavanju in spoštovanju ter s tem k razširitvi mednarodnega sodelovanja. K. D.

Kulturne beležke

V beograjskem Dramskem pozorišču so pripravili premiero stare kitajske pravljice, ki jo je napisal Hsuing, »Gospa Biserina reka«.

Delo je režiral Minija Dedić, scenško glasbo pa je napisal Predrag Milošević.

Sredi aprila bo Jugoslovanska dramska pozorišča uprizorilo v režiji Mate Miloševića Shakespearovo tragedijo »Romeo in Julijca«.

Večje številne vloge bo alterniranih, tako da bo to v nekem smislu dvojna premiera.

»Ekipa UFUS« snema te dni v Titovem Ušicu kratkometražni dokumentarni film o revolucionarni preteklosti Titovega Ušica. Naslov filma je »Trdnjava revolucije« in je posvečen v glavnem dogodkom iz leta 1941, ko je bilo Titovo Ušice središče ljudske vstaje. Scenarij je napisal Mihajlo Čagić, ki film tudi režira. Film bodo kontali v začetku junija.

Vesela se je s gostovanjem v Svič vrnil ansambel beograjske Opere. Občinstvo in umetniška kritika v Zürichu, Baselu in Ženevi so navdušeno pozdravili nastop naših umetnikov, ki so v teh mestih pripravili tri koncertne izvedbe opere Modesta Musorgskega »Boris Godunov«.

Mestni ljudski odbor Subotice je sklenil ukiniti subotičko Opero ostali na bosta dve Drami (hrvaška in madžarska) in gledališki orkester, ki bodo dobili dotacijo 35 milijonov din.

LEON NAŠIM MLADIM BRALCEM

VPISALI SO ME V ŠOLO

Vpisali so me v šolo. »Saj je pa že tudi bil čas,« je dejala mama, »dovolj si že zrastel.«

Prvi dan mojega odhoda v šolo so me zbudili precej zgodaj. Ata me je, preden je šel v pisarno, poljubil in želel uspeh (že prvega dne!). Z mano sta šli mama in teta.

Bilo nas je veliko otrok, ki smo prišli prvič v šolo. Skoraj polno dvorišče nas je bilo. Prišli smo precej zgodaj in morali smo čakati. Mame so bile nervozne in so se ves čas prestopale. Postal sem žejen. Dečka poleg mene je žulil nov čevlji, sezul ga je in stal v nogavicah na pesku. Mama ga je kregala. Nekli deklici pred mano se je odvezala pentlja v lasih in ji visela samo še na nekaj laseh. Sploh so se dogajale same zanimive stvari okrog mene. Mama se je pogovarjala s sosedami in ji sploh nisem mogel ničesar pokazati. Teta se je spominjala svojega prvega odhoda v šolo. Končno je zazvonilo. Tudi šolski zvonec sem slišal. Vsi so se obrnili tja, od koder ga je bilo slišati, jaz sem se vzpel na prste.

Seveda, tega prvega dne se nisimo nič učili. Zaman sem nesel s sabo torbo. Tega dne so nas razporedili po razredih in nas klicali po imenih. To je trajalo dolgo, namesto nas pa so se oglašale naše mame. Nam pa ni ostajalo drugega, ko da smo se gledali eden drugega, primerjali naše obleke in torbe. Učiteljica je bila ljubezna in je dejala:

»Otroci, sedaj ste postali šolarji,« tako je dejala, toda jaz tega nikakor nisem mogel verjeti.

Prišel sem domov in se naskrivaj pogledal v ogledalo. Prav tak sem bil, kot sem bil zjutraj;

V tramvaju me je opomnil neki mož:

»Slišiš, mali, odstopi prostor starejšim. Saj si vendar šolar!«

V kinu sem gledal risane filme. Pred vhodom je bila gneča.

dilko. Jaz sem takoj zaprl oči. Ona pa je pristopila k postelji, me poljubila, popraviła odejo in šepnila:

»Utrujen si, šolarček moj!«

In šele tedaj sem začel verjeti, da sem res šolar. Tudi ura na nočni omariči je dobila nalogo, da me zbudi o pravem času, in sedaj tiktaka: zdaj — si — šolar. Zdaj — si — šolar.

J. J.

UGANKE

1
Na eni nogi stoji,
žabo v kljunu drži,
ker žaba ji najbolj diši.
(Štorklja)

2
Na leske pripenja mačice
in mačicam greje tačice,
in vabi nas urno v naravo,
ker tla pogrnla nam,
hribe prekrila nam
s sočno zeleno je travo?
(Pomlad)

3
Po dvorišču se vozi
kočija košata,
odprite, odprite
kočiji vrata.
(Puran)

le obleka se mi je malo zmečkala in morda so postala moja lica malo bolj rdeča. Nič na meni se torej ni spremenilo. In vendar pravijo vsi, da sem šolar. Seveda, kako naj bi jim verjel.

Po kosilu, ko so prinesli grozdje, sem se stegnil, da bi zgrabil največji grozd; sunil sem mlažje sestro, kot sem to delal tudi doslej. Mama pa je započila strog pogled vame in dejala:

»Ne prerivaj se, saj si sedaj vendar šolar!«

Prerival sem se, da bi vstopil med prvimi. Okrog mene je bilo polno majhnih otrok. In spet sem slišal glas neke obiskovalke:

»Le poglej, kako se tale preriva. To je pa res pravi šolar!«

In tako je šlo po vrsti: »Ne kriči, ne pretepaš se, ne potepaj se, kakšen šolar pa si!«

Toda jaz vendar ne morem še prav verjeti, da sem resničen šolar.

Po večerji pa me je mama zaskrbljeno opomnila:

»Mirko, moral bi bolj zgodaj leči, da boš lahko vstal, jutri greš v šolo.«

Takoj sem ubogal, ker sem bil utrujen od hoje in skrbi, ki so mi jo danes posvečali.

Legel sem in se stegnil, kolikor sem mogel. Dihal sem globoko poleg odprtega okna. Mar je res, da sem šolar?

Mama je potihoma stopila v sobo. V roki je imela navito bu-

Na vrtiljaku in gugalnici

Bila je lepa sončna nedelja. No, takih dni smo imeli že nekaj v zadnjem času; in vendar je bila ta sončna nedelja nekaj posebnega. Z vseh strani so se slišali veseli glasovi otrok. Povedati moram, da je bilo to okrog desete ure dopoldne. »Kaj vendar

bo?« — so se spraševali ljudje in kar nehote je tega in onega zanesel korak za gručami otrok, ki so z radostjo hiteli k otroškemu igrišču. Morda ne veste, kje je to igrišče? Torej vedite: prostran, ograjen zelen vrtiljak, v katerem stoji prav na sredini vrtiljak, pa jama s peskom za najmlajše in še marsikaj, za Bežigradom. Če boste kdaj hodili tam okrog poslopja nove gimnazije, pa se ustavite še na cicibanskem otroškem igrišču.

Pa vse do te sončne nedelje je otroško igrišče samevalo. Ni bilo na njem veselega smeha in živ-zava, kajti zima se je šele komaj dobro poslovila od nas in trava je komaj začela zeleneti. Cicibani so se še do nedavnega najraje držali doma, razen uric seveda, ki so jih preživljali na snegu, na saneh in smučeh. Zdaj pa je prišel zeleni pomladni čas in cicibani so pohiteli, da bi pozdravili pomlad. Zbrali so se torej na svojem otroškem igrišču, ki bo njih drugi dom vse tja čez poletje do hladnih jesenskih sap, prav do zime. Zbrali so se in k njim so prišli tudi njihovi starejši tovariši-pionirji. Prišli so prav vsi, nekateri v spremstvu svojih staršev, drugi kar sami, prišli so še cicibani iz otroškega vrta in vsi pionirji iz odredov Lastovka, Planika in Jelka.

Človek bi dejal, da jih je bilo vseh skupaj kar za polno igrišče. Venomer so vrveli sem in tja, se pogovarjali in spet hiteli naprej vsak k svoji skupini. Vedeti morate namreč, da so pionirji iz pionirskih odredov Lastovka, Planika in Jelka pripravili za svoje mlajše tovariše-cicibane lep in izbran program. Tu je bil pevski zbor, tu so bile telovadne skupine, harmonikarji so zdaj pa zdaj zagodli kakšno narodno ali partizansko pesem. Pa tudi cicibani niso molčali. Prav lepe so bile igrice, ki so jih pokazali: perličice so pokazale, kaj delajo ves ljubi dan, mladi vojaki so se predstavili in na koncu so vsi skupaj zaplesali še polževo kolo. Seveda ni manjkalo ploskanja, saj so mladi izvajalci to tudi zaslужili.

Tako so cicibani za Bežigradom svečano proslavili otvoritev svojega igrišča. Po svečanem delu so se lotili kajpada, igre. Zaživel je vrtiljak in gugalni čoln je v svojem trebuhu mnoge ponesel visoko v zrak, lopatke so jele premetavati pesek in ga nalagati v pisane kanglice. In še piškote so dobili za pod zob, da jih ne bi igra preveč utrudila. Tako so

cicibani za Bežigradom sprejeli pomlad v svojem zelenem vrtiljaku, svojem otroškem igrišču. Tako so skupaj s cicibani po drugih krajih Ljubljane začeli s praznovanjem pomladi.

Ves dan je trajalo veselje. Se kasno popoldne, ko me je pot zanesla tam mimo, vrtiljak ni miroval. Vsak dan odslej bo tako, vsak dan, vse tja čez poletje pa do zime...
N. V.

POMLADNI DAN

Davi so ob vodi
beli zvončki zrasli,
kot da tamkaj drobni
jančki bi se pasli;
kakor da na pašo
čreda bi drobila,
se je ob cingljanju
deklica zbudila.

»Dobro jutro! rekle
so marjetke bele,
»ti si se še v zibki,
me že v soncu grele!«
»Ku-ku, si že vstala?«
»ji je sonce delo —
»ku, ku, ku« — iz gozda
ji v pozdrav zapelo.

In to noč so v grmu
mucke se rodile!
Te že koj so punčko
s krempljčki ranile;
kajti ko je iz grma
vzeti jih hotela,
se je tam na trnje
in robidje ujela.

Hihhi — se punčki
je trobentka mala,
v šopu trave skrila,
z grive zasmejala.
Čiv, čiv, čiv — so iz grma
ptički se jezili,
ker jih je zmotila,
ko so se ženili.

Vendar se pri njih je
v gostih zadržala —
skoraj tam bi noč jo
v malho pobasala,
no, pa jo je sonce,
ki jo je opilo,
ko je šlo z gostije,
še domov spremilo.

Jože Kos

ZASMEH

Peter pregleduje debelo knjigo, v kateri so zbrani podatki o življenju velikih mož, o krajih in o drugem. Ustavi se pri Kolumbu in vpraša Bogdana, ki je vselej hotel vse najbolje vedeti: »Kaj pa to pomeni — Kolumb 1426—1492?« Bogdan pogleda preko rame in ne da bi pomislil, mirno reče: »To je Kolumbova telefonska številka.«

Učitelj vpraša učenca: »Kako nastanejo črni obliki?« »Z izparevanjem umazane vode, tovariš učitelj.«

Jurček vpraša starejšega brata osmošolca: »Ali ti smem povedati, katera tekočina ne more zmrzniti?« »Seveda, le povej!« »Vročna voda.«

Metuljček-pijanček

Nad pisanim travnikom so vzletavali metulji. Od cveta do cveta so letali, od marjetice k spominčici, od spominčice k travniškemu klinčku, sedali so na

Naj ga utrgam?

skromne, toda medu polne detelje. Ves travnik je bil bogato pogrnjena miza.

»Dober dan, prijatelj,« je pozdravil metulj belin cekinčka, ki se je lagodno pozibaval na cvet-

lici in si je bil svest svoje lepote.

»Lep dan imamo danes,« je pristavil belin, ker se je dolgočasil in je želel govoriti.

»Da, lep dan in bogat. Pijan sem že od preobilja,« je odgovoril cekinček in se samoljubno pretegnil. Pravzaprav mu ni bilo do razgovora z znancem. Cvetlice so vabile kakor polne čaše, sleherni ga je želela pozibati na svojih cvetnih listih in medu je bilo toliko, da se mu je zdelo škoda prenehati piti.

Belin pa je še in še načeljal pogovor, a cekinček je kar molčal. Srkal je in srkal sladki med, poigraval se je s cveticami ter se smejal njihovi zaljubljenosti. Tudi belin je jel srkati med in ko se je dovolj napil, se je odpravil počivat.

Nebo se je pomračilo. Od nekdaj so priplavali temni oblaki. Začelo je grmeti. Cekinček se je prestrašil. Hotel se je dvigniti in odleteti, hotel se je umakniti neurju. Toda preveč je popil medne rose in kot vsak pijanček se je tudi cekinček le počasi gugal v varno zavetje. Toča pa ni čakala, padala je po cveticah in po njem, raztrgala mu je pisana krilca, nazadnje pa ga je vihar zavrtinčil v potoček.

Ko je naslednje jutro našel belin na cvetlici pisana cekinčkova krilca, je sam pri sebi dejal: »Sam je kriv. Zakaj pa ni poznal mere!«
M. Švaјncer

LABOD

Otresel perot
je beli labod,
pokukal iz staje lesene.
Glej, sonce povsod,
pojdemo na prod!
Odsle so že sape ledene.

Pa dvigne glavo,
spusti se v vodo,
z nožicami urno zaplava.
Vetrčič prihiti
in val vzhvalovi,
ej, bratci, to igra je prava!

Potem pa vse dalj,
ker kmalu bo maj,
labod gre pomladi naproti.
In sonce rumeno
nad vodo zeleno
suši mi labodu peroti.

A tja pod večer,
ko leže mir
na jezero tiho, na polja,
počivat na prod
gre beli labod,
počivat gre z njim zlata volja.

Maja Smolej

Od kdaj sta pes in mačka součastnika

Pred davnimi časi je živel na Kitajskem nek revež — Si San po imenu. Ob neki je imel majhno, staro hišico, v kateri so prebivali on, žena ter njuna dva ljubljena — pes in mačka.

Nekoč je Si San našel na cesti obrabljen, zarjavel obroček in ga prinesel domov. Ni vedel, da je ta obroček nekaj posebnega, in vrget ga je v kot. Od tega dne sta z ženo začela bogateti. In šele dolgo za tem sta se domislila, da tisti obroček ni kar tako.

»Veš kaj,« je rekla žena, »nekam ga morava spraviti, toda kam?«

»Našla sta majhen lesen zabojček in vanj položila obroček. Potem sta vse to obesila na lesen kavelj poleg hišnih vrat. Toda na njuno nesrečo je živel na nasprotnem bregu reke tat, ki jima je zabojček snel in ukradel.

Od tega časa sta postajala vedno bolj siromašna. In ne samo Si San z ženo, tudi pes in mačka sta zopet čutila pomanjkanje.

»Treba bo premisliti, kako bi pomagala najinemu gospodarju,« je dejal pes.

»Res jel?« je potrdila mačka. »Najti morava tatu in mu prstan zopet vzeti.«

In sklenila sta, da se odpravita na pot.

Toda pred njima je bila reka, ki bi jo morala preplavati. To je bilo lahko za psa, a težko za

mačko, ki je začela tožiti:

»Jaz ne grem naprej — saj ne znam plavati.«

»Ni sile,« jo je tolažil pes. »Zlezi mi na hrbet in kmalu bova čez.«

Tako sta tudi storila. Onkraj reke sta zlahka našla tatov dom in že od daleč sta zagledala zabojček, ki je visel nad durmi. A spet sta imela smolo. Zabojček je bil tako visoko, da nista mogla

do njega. Čeprav je mačka zlezla psu na hrbet, ga s tačkami ni mogla doseči.

»Veš kaj,« je dejal pes, »miško moraš uloviti in podariva ji življenje, če nama pomore iz zadrege.«

Naredila sta tako. Mačka je ulovila miš in ta ju je rada ubogala, saj se je vsa tresla od strahu. Pregledala je kavelj in zabojček je padel na tla. Potlej

je miška zbežala in mačka je držala besedo ter jo je pustila pri miru.

»Zdaj pa le hitro domov,« sta v en glas vzkliknila oba. Mačka je stisnila prstan med zobe in vrnila sta se čez reko. In komaj sta dosegla drugi breg, je skočila na suho, preskakovala s strehe na streho — in že je bila pri gospodarju.

Najbrž ni treba govoriti, kako vesela sta bila Si San in njegova žena. Dala sta mački mesa in žena jo je nežno božala po mehki dlaki.

Tačas pa se je vrnil tudi pes, kajti potreboval je časa, da je po vijugastih ulicah priteklo do doma. Bil je ves zasopel in voda mu je kapljala od premočenega kožuha. Brž je spoznal, da je obroček že na varnem, in ponosno je mahal z repom ter se dobričal Si Sanu. A Si San in žena nista vedela, da je tudi pes pomagal najti obroček. Videla sta le, da je ves blaten in moker in sta ga zato z jezimi besedami spodila iz hiše.

Pes še do dandanes ni mogel pozabiti te krivice, tako hudo je zameril mački, ker je ves delež hvale hotela imeti zase. Kadarkoli jo zagleda, skoči vanjo in vedno išče prilike, da bi se ji maščeval.

In zdaj sami presodite, če mu smemo zameriti ali ne.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PO LETNI SKUPŠČINI NZJ

PRED NOVIMI NALOGAMI

Po ustanovitvi NZJ 8. septembra 1948, so bile redne in ena izredna skupščina, slednja izmed njih je vselej pomenila korak naprej.

Nogometni organizaciji je najbolj primanjkovala stalnost pravilnikov in predpisov. Zaradi pomanjkanja temeljnega zakona so se statuti in pravilniki menjavali od skupščine do skupščine, pogosto prav v bistvenih točkah. To je v nogometnem sportu odpiralo pot nezdravim pojavom.

NAJVEČJI USPEH - STATUT NZJ

Četrta redna skupščina je napovedala zamajila vrzel in izdala statut, najvišji zakon NZJ. Postavljen je bil trden temelj. Objava statuta je vsakega največji in najpomembnejši uspeh te skupščine. Ta skupščina je bila ena izmed najbolj konstruktivnih in je prvokrat delala v skladu s poslovnikom.

NOGOMET V AMATERSKIH NAČELIH

Ta pot je jasno začrtana v statutu. Temeljno načelo našega nogometa je amaterstvo.

Izjema so le klubi zvezne lige, ki lahko v okviru veljavnih predpisov dajejo strogo omejene nagrade nogometistom, da bi tako obdržali nogomet na kar najboljši kvalitativni podlagi. Vprašanje je, da nogometisti dobijo potrebno nagrado in da se jim omogoči izpopolnjevanje, vendar pa ne v takšnih mejah, da nogomet postane njihov edini poklic in vir življenja.

To je vsakega izmed najbolj ljubejših vprašanih, okoli katerega se je spleto mnogo negativnih pojavov. Le-ti pa bodo vsakekor tudi v prihodnosti, če pa se bodo nogometni forumi in športni delavci ravnali po statutu in predpisih, in se dosledno borili za ohranitev načel, na katerih naj stoji naš nogometni sport, se bodo vsakekor skrčili na najmanjši mero. Skupščina je bila v tem oziru soglasna.

SKRB ZA NARASČAJ

Na skupščini so razpravljali tudi o narasčaju in proleminih majhnih klubov. Vnovič so ugotovili, da narasčaj doslej niso posvečali zadostni pozornosti. Tudi druge skupščine so to motovile. Toda takrat ugotovitev ni bila le deklarativna. Nasprotno, ena izmed najvažnejših nalog uprav-

BAH

Začelo se je prvenstvo mariborskega okrožja

Maribor, 6. aprila - Danes se je začelo šahovsko prvenstvo okrožja, ki je hkrati tudi polifinalni turnir za prvenstvo Slovenije. Prvo uvrščena tekmovalca si bosta priborila pravico sodelovanja na finalnem prvenstvu Slovenije.

Rezultati I. kola: Krulc (Branik) - Brglez (Konjice) remi, Podupnik (B) - Kac (Zelenci) remi, Končič (B) - dr. Nemeč (B) remi, Valentič (Z) - Ketič (B) prek., Kulkovec (B) - Ing. Čisar prek.

Francoska teniška reprezentanca je pozvala našo Teniško zvezo, naj štiri člani in dva mladince iz Jugoslavije sodelujejo na mednarodnem teniškem prvenstvu v Parizu, ki bo od 18. do 30. maja.

DOSEDANJE PARTIJE V DVOBOJU ZA NASLOV SVETOVNEGA PRVAKA

med Botvnikom in Smislovom

V prvih devetih partijah je imel dvo boj za svetovno šahovsko prvenstvo med Botvnikom in Smislovom nenavaden potek. Kot vselej se je Botvnik ravnal po svojem običajnem sistemu. Če je bil črna, se je branil s francosko obrambo, kot beli pa je odpiral igre z daminim kmetom. Tudi Smislov ima svoje običajno taktiko. Največje zaupanje ima v bele figure in odpira igre s kraljevim kmetom, s črnimi figurami pa si samo prizadeva ogniti se porazu.

V prvi partiji je Botvnik zgradil čvrst položaj in je v manevriranju v zaprtih položajih pokazal svojo premoč nad Smislovom.

V drugi partiji je Smislov s črnimi figurami uporabil Nimcevovalno indijsko obrambo. Botvnik je bil tudi tu boljše pripravljen. Zvišal je razliko na 2:0.

V tretji partiji je bila ponovljeva otvoritev prve partije. Toda Smislov ni mogel ničesar doseči. Kaže, da Smislovu, ko igra s črnimi figurami, začasno ne gre igra od

TRIE

tovariši

ROMAN 41

»Ali še imaš svojo dobro službo?« me je vprašala. Priklimal sem. »Da, mamka. Zdej zaslužiš dobro.« »Le glej, da jo obdržiš.« »Bom že pazil, mamka.« Prišel sem domov. V predverju je stala, ko da jo je sam »og poklical, služkinja Frida. »Ti zlata muca,« sem dejal, ker me je mikalo, da bi storil kaj dobrega. Napravila je kisel obraz, ko da se je napila kisa. »Zares!« sem nadaljeval. »Čemu neki bi se kar naprej prepirlala življenje je kratko, Frida, in polno naključij in nevarnosti. Časi so zdaj taki, da moramo biti složni. Bodiva prijatelja.« Prezrla je moje ponudeno roko, zamrmrala nekaj o preklethih pljandurah, zbežala in na vso moč zaloputnila vrata za seboj. Potrkal sem pri Georgu Blocku. Pod njegovimi vrati je kuka iz sobe svetlobni pramen, Georg se je guli. »Pojdiva jest, Georg,« sem dejal.

PRELOMNICA

Pot, po kateri naj bi napredoval naš nogomet, je skupščina jasno začrtala. Sklepi, slog in enodušnost v delu skupščine kažejo, da smo na prelomnici. Storitve je le prvi korak. Vprašanje amaterstva, nagrad, kvalitete nogometa in starih navad nam bo vselej delalo skrbi.

Boj za zakonitost, spoštovanje statuta in predpisov. To je sedaj najvažnejša naloga, če se bomo zares zavzeli za njeno uresničitev, se bodo kmalu pokazali pozitivni sadovi te doslej najpomembnejše in najuspešnejše skupščine NZJ, I. L. L.

Danilo Požar bo treniral turške odbojkarje

Beograd, 6. aprila. Trener mariborskega Branika in nekdanji državni reprezentant dr. Danilo Požar je bil imenovan za trenerja turških odbojkarjev. Požar je drugi jugoslovanski trener za odbojko, ki odhaja v tujino. Ljvica Trinaest je to mudi že leto dni v Italiji, kjer ni le trener, temveč tudi instruktor sodnikov in posebni vodja sodnikov I. in II. lige.

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

DANES XXII. KOLO

Na stadionu Odreda ob 16. uri Lokomotiva : Odred

Prvenstvo je podobno veliki nogometni tekmi. Tako kot v igri, ko se v prvih minutah enajstotisoč preizkušnja tako se tudi v prvenstvu muvata drug drugega spoznavajo in v tej borbi prav lahko izkazujejo točke. Potem pride odmor. Konec prvega dela prvenstva. V nadaljevanju so berbe vedno bolj napete, točke vedno bolj dragocene.

Do konca prvenstva je še pet kol. Cilj se bliža. Finiš se je začel. To je zadnja, najvažnejša etapa.

MEJA

Poročila s nedoljških tokem kaže, da se to je finiš začel. Igra se vedno bolj otre. Nogometni se je stekla sprijaznjeno s porazom in se čisto spozabili. Najboljši primer je tekma med Črveno zvezdo in Odredom. Levo kriko Odreda Brezar in levi krilec Berginje sta začela igrati surovo in naporno brez naprotnikove igralce. Sodnik Damjanič pa ni bil dovolj odločen. In potem so začeli igralci obeh moštev medsebojno obračunavati. To pa je napravilo slab vtis.

Sicer pa bi se morali tako sodnik kot nogometisti spomniti na nedavno letno skupščino NZJ. Ta je pokazala, da je nogometna organizacija trdno odločena odstraniti iz športa vse, kar ne ustroja našemu pojmovanju športne igre.

DEBBY V SPLITU

Tudi to kolo ima svoj derby. To je tekma Hajduk : Partizan. Ta tek-

ma je nedvomno ena izmed najpomembnejših v zadnji etapi. Kajti poraz enega izmed njiju bo skrčil število kandidatov za prvaka od štiri na tri. Zadnja tekma v Beogradu se je končala z zmago Partizana 4:2.

Po svojem pomenu je druga tekma med BSK in Črveno zvezdo. Za oboje moštvi sta točki dragocene. »Plavi« se bore za uvrstitve v zgornji del lestvice, Črvena zvezda pa je odon izmed najresnejših kandidatov za prvo mesto. V jesenskem delu tekmovalja je zmagala Črvena zvezda s 3:0.

Kandidat št. 1 za naslov prvaka Dinamo ima najlažjo nalogo. Igra v Zagrebu z Rabotniškim. Lokomotiva je še vedno v nevahni coni; bila bo tekmovala z Odredom v Ljubljani, ki se srčno bori in še ni izgubil upanja.

V ostalih tekmah se bodo pomerili Vardar : Sarajevo in Spartak : Proleter.

Pritožbi železničarja in Budućnosti

Beograd, 6. aprila. Sarajevski železničar se je pritožil na tekmo s »Sibeničkom«. Budućnost iz Titograda pa na tekmo s mariborskim Branikom.

Dunaj - V prijateljski nogometni tekmi je dunajski Rapid premagal moštvo Bangu iz Rio de Janeta s 4:2 (4:2). Gole so dosegli za Rapid Dienst 2, Merkl in Hanneppi, za Bangu pa Nemečes in Zizinho.

SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Jugoslavija : Belgija 5:0

Zenske: Avstrija - Jugoslavija 3:0

London, 6. aprila. - Danes se je začelo svetovno prvenstvo v namiznem tenisu. Sodeluje 32 reprezentanc, med njimi tudi Jugoslavija.

V prvi tekmi (moški) je Jugoslavija premagala Belgijo s 5:0.

Ostali rezultati - A skupina: Anglija - Avstrija 5:0, ZDA - Wales 5:0, Izrael - Pakistan 5:3. B skupina: Egipt - Škotska 5:1, Madžarska - Indija 5:1, Japonska - Nizozemska 5:0, Romunija - Portugalska 5:0; C skupina: Švedska - Švica 5:1, CSR - Nemčija 5:1.

V C skupini igra naša reprezentanca skupno s CSR, Švedsko, Nemčijo, Švico in Irsko. Po dve najboljši moštvi iz vsake skupine se bosta uvrstili v finalno tekmovalje.

V tekmovalju žensk je v skupini A premagala Avstrija Jugoslavijo s 3:0, Japonska Belgijo 3:0, Danska Švico 3:2, v B skupini pa CSR Nizozemsko 3:0, Anglija Francijo 3:0, Wales Švedsko 3:0 in v C skupini Madžarska Nemčijo 3:0, Romunija pa Indijo 3:0.

V nadaljevanju tekmovalja moških reprezentanc na svetovnem prvenstvu v tenisu je Jugoslavija premagala Švico s 5:0.

V dosedanjem tekmovalju so najboljši presentili namiznoteniški igralci Brazilije z zmago nad izvrstnimi Francozi 5:2. V ostalih tekmah je Anglija premagala Italijo s 5:0, Madžarska Španijo 5:0, Japonska Portugalsko 5:0 in CSR Novo Zelandijo 5:0.

KINO »UNION«: meh. film: »En dan življenja«. Tehnik: Filmske novosti št. 14. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »KOMUNA«: amer. film: »Njeno življenje«. Brez tednika. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »SOCA«: ital. film: »Figaro«. Tehnik: Risanka. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Predprodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 10-11 ter od 15. ure dalje.

KINO »TRIGLAV«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik.

KONCERTI

Planistična Antonija Gieger-Eichorn iz Zagreba sodi med jugoslovanske vrhunske umetnike, ki so znani tudi v tujini. V petek, 9. aprila bo koncertirala v Filharmoniji. Spored obsega Mozartovo sonato, vseh 24 Chopinovih preludijev in Schumannove Simfonične etude.

GLEDALIŠČA

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 7. aprila ob 20.: Gorki: Vasa Zelezovna. Abonma red A. (Habela - Sava Sovarjeva, Natalija - Draža Abačičeva).

Četrtek, 8. aprila ob 20.: Huxley: Giocondin nasme. Abonma red K. Petek, 9. aprila ob 20.: Gorki: Vasa Zelezovna. Abonma red G.

Sobota, 10. aprila ob 20.: Salacrou: Tak kakor vsi. Izven in za podzelo.

Nedelja, 11. aprila ob 20.: Tirsó de Molnar: Don Gil v zelenih hlačah. Izven in za podzelo.

OPERA

Sreda, 7. aprila ob 19.30: Svara: Prešeren. Zaključena predstava za sindikata Univerze in TVS.

Četrtek, 8. aprila ob 19.30: Baletni večer. Abonma red E.

Petek, 9. aprila ob 20.: Slavnostna televizijska akademija v počastitev 80 letnice dr. V. Murmika. Privedev družina »Partizan« Nar. dom.

Sobota, 10. aprila ob 19.30: Svara: Prešeren. Abonma red F.

Nedelja, 11. aprila ob 19.30: Ponovitev Akademije društva »Partizan« Narodni dom.

Proletar: Trubadur. Gostovanje Jožeta Gostiča. Izven in za podzelo.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sreda, 7. aprila ob 20.: Vilharjeve šahovske večer v čitalnici. Izven.

Četrtek, 8. aprila ob 20.: J. B. Priestley: Cas in Conwayvi. Izven.

Sobota, 10. aprila ob 20.: Irwin Shaw: Pokopajte mrtve. Izven.

Ker so bile vstopnice pri zadnji predstavi drame Cas in Conwayvi razprodane, je v četrtek uprizaritev istega dela izven abonmaja.

Umrlí so v Ljubljani

Jožica Sadar, uslužbenka. Pogreb bo v sredo ob 14.30 v Štepanji vasi.

Franciška Strle, posestnica. Pogreb bo v sredo ob 15. uri na Zalah.

Marija Snoj, bivša trgovka. Pogreb bo v sredo ob 16. uri na Stozicah.

Branko Pogačnik, polkovnik v pokoj. Pogreb bo v sredo ob 17. uri na Zalah.

Jože Mustar, posestnik na Rašič pri Velikih Laščah. Pogreb bo v četrtek 8. aprila 1954 na pokopališču v Velikih Laščah.

DNEVNE NOVICE

PREDAVANJA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki je namenjeno širšim zainteresiranim krogom. 8. aprila t. l. ob 18. uri bo predaval v dvorani SAZU akademik prof. dr. Ivan Grafenauer. Tema: Problematika pripovedke-balede z motivom stave na ženinovo zvestobo.

Clane Kluba kulturnih delavcev vabimo v četrtek, 8. aprila ob 8.30 na predavanje prof. Marjana Kozine: O glasbenem življenju v Londonu.

Slovensko zdravniško društvo sponoroča vsem zdravnikom, da predavajo docenta dr. Mirka Derganca, napovedano za petek, 9. aprila ob 19.30 v predavalnici interne klinike v Ljubljani, odpade.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Ameriški film Cyrano de Bergerac V glavni vlogi Jose Ferrer

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Matineja ob 10. uri. Predprodaja vstopnic od 9. do 11. in od 14. ure dalje.

Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

KINO »ŠIŠKA«: ital. film: »Delekteta s španskega trga«. Tehnik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški film: »Prva dama Amerike«. Predstave ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ«: amer. film: »Ljubimca New Orleansa«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: ital. film: »Sanjala sem o raj«. Predstave ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Danes zadnjič.

RADIO KOPER

Sreda, 7. aprila: 11.00 Solska ura: Kako nastane sladkor - 13.45 Lalka in zabavna glasba, vmes objave - 14.30 Od Triglava do Jadrana - 14.40 Odlomki iz Poljeve opere »Dosesti brate« - iz 17.00 Operetne melodije Straussa, Supeja in Lehnerja - 17.47 Narodne pesmi igra narodni orkester JNA iz Portoroža - 18.15 Za vsakogar nekaj - 21.00 S knjižne police - Miško Kranjec: »Nekoč bo lepše« - 21.30 J. S. Bach: Kromatična fantazija - L. v. Beethoven: Kvartet v F molu, op. 95 - 23.00 Zadnja poročila v slovensčinj - 23.40 Glasba za lahko noč.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA: Sreda, 7. aprila 1954: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

RADIO

5.30-7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.30-7.50 Domači poskočni napevi - 7.50-8.00 Obvestila in objave - 8.00-8.15 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo - 8.15-8.20 Za naša gospodinj - 8.30-8.30 Zabavna glasba - 8.30-8.40 Poročila - 8.40-9.00 Za dobro voljo - 12.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: franc. film: »Prijateljice noči«.

UDARNIK: ital. film: »Obtožba«.

POBREŽJE: franc. film: »Prijateljice noči«.

STUDENCI: ital. film: »Obtožba«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 7. aprila ob 19.30: Hugh Herbert: Vaskih sto let. Red LMS-2. Četrtek, 8. aprila ob 19.30: Dvofakt. Rusalka. Red D.

DROBNI OGLASI

TOVARNI AVTOMOBIL FORD, nosilnosti 3,5 tone, v dobri stanju, prodam po ugodni ceni brez faktorja. Interesenti naj se osebno ali pisмено zglasijo pri Zettin Nazariu, Koper, Salara 34. 1165

TRAKTOR »Steyers«, skoraj nov, 3 tonsko prikolico in druge priključke prodamo po ugodni ceni. KZ Lovrenc, Dravsko polje, Slavenija. 1175

STROJNEGA TEHNIKA, s pravimi ali začetniki za svoje kovinske obrate potrebujete takoj Splošno gradbeno podjetje »Primorje«, Ajdovščina. Ponudbe dostavite na naslov podjetja. 1172

MESTO UPRAVNIKA POSESTVA, kmetijskega tehnika s prakso, razpisuje Zadržno kmet. gosp. Sobetinci okraj Ptuj. Ponudbe na Zadržno kmet. gosp. Sobetinci, pošta Moškanci pri Ptuj. 1178

SLUŽBO VRATARJA razpisuje Centralni higienski zavod v Ljubljani. Plača po uredbi. Nastop službe takoj. 1184

DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA GOSPODARSTVO LRS

razpisuje naslednja delovna mesta:

5 mest finančnih inšpektorjev

Pogoj strokovna izobrazba, predpisana s pravilnikom o strokovni izobrazbi finančnih inšpektorjev (Uradni list FLRJ št. 2/54)

2 pravnika

z večletno prakso v gospodarstvu

2 gradbeno inženirja

z večletno prakso - za gradbeno inšpekcijo

Ponudbe s podatki o dosedanji zaposlitvi je treba poslati do 10. aprila 1954.

RADIO

IZ NESIB KRAJEV

Nov delavski svet v Železarni JE PREVZEL VODSTVO

Lani so v Železarni na Ravnah dosegli rekordno proizvodnjo — 30.000 ton jekla več kot l. 1952 — izboljšali so tudi notranjo higiensko ureditev obratov

V petek je zasedal novoizvoljeni delavski svet Železarnice Ravne na Koroškem. Za novega predsednika je bil izvoljen tovarniški inženir Mirko Erjavec.

Novoizvoljeni in dosedanji člani delavskega sveta so z zanimanjem sledili obsežnemu poročilu dosedanjega predsednika upravnega odbora tov. Pavla Cesarja. Iz razčlemba zaključnega računa in celotnega poslovanja podjetja povzemamo nekaj najvažnejših dejstev.

Minulo poslovno leto je potekalo v znamenju razvijanja gospodarske demokracije ter v udeležitvi delavskega samoupravljanja. Uspehi v tovarni so v glavnem rezultat dela organov samoupravljanja, ki se zanimajo za gospodarstvo podjetja in za izboljšavo tehnološke organizacije v tovarni. Lani so znatno napredovali — v glavnem so se zdaj fužinarji, navajeni zaostalega obrtniškega dela, že privadili industrijskemu. Razen tega pa je Železarna v mnogočem izboljšala odnos do odjemalcev. Z rednimi mesečnimi bilteni in kvartalnimi zaključki so kolektiv sproti seznanjali z uspehi in slabostmi.

V lanskem poslovnem letu so porabili za investicije 786 milijonov dinarjev. Tudi v trgovanju so ravnanski železarji iskali novih možnosti. Razstavljali so na domačih razstavah in na velesejmu v Smirni ter Solunu. Na seji delavskega sveta so govorili tudi o nabavi materiala, odpremi in dobavi. Veliki pozornosti pa so posvetili metalurško-industrijski soli in njenim težavam. Marsikomu je bila dobrodošla temeljita obrazložitev bilance, saj mnogi izmed novoizvoljenih članov delavskega sveta doslej s takimi stvarmi niso imeli opraviti. Člani so poročilo prejeli že nekaj dni pred zasedanjem, da so se lahko poglobili v vprašanja podjetja. Prvo zasedanje je bilo zelo razgibano. H. M.

vali gradnjo važnih objektov. Lani je kolektiv proizvedel 30.000 ton več jekla kakor leta 1952, kar pomeni za Ravne rekordno proizvodnjo.

Lani je bilo pri proizvodnji tudi mnogo manj izmečka. Izboljšali so delovno disciplino, zmanjšali izostanke zaradi bolezn. Lani so mnogo bolj skrbeli tudi za delavce. Nezgod je manj, izpopolnili so tudi notranjo higiensko ureditev. Nov obrat je higiensko ureditev, uredili so moderno higiensko postajo in tovarniško zdravniško ordinacijo.

V lanskem poslovnem letu so porabili za investicije 786 milijonov dinarjev.

Tudi v trgovanju so ravnanski železarji iskali novih možnosti. Razstavljali so na domačih razstavah in na velesejmu v Smirni ter Solunu. Na seji delavskega sveta so govorili tudi o nabavi materiala, odpremi in dobavi. Veliki pozornosti pa so posvetili metalurško-industrijski soli in njenim težavam. Marsikomu je bila dobrodošla temeljita obrazložitev bilance, saj mnogi izmed novoizvoljenih članov delavskega sveta doslej s takimi stvarmi niso imeli opraviti. Člani so poročilo prejeli že nekaj dni pred zasedanjem, da so se lahko poglobili v vprašanja podjetja. Prvo zasedanje je bilo zelo razgibano. H. M.

IZ KOČEVJA

Zadnjega marca je bila v Kočevju seja MLO. Najprej so zaprisegli dva nova odbornika, nato pa so govorili o raznih gospodarskih zadevah mesta in okolice. Razpravljali so o popravilu vaških vodnjakov, poti in o kategorizaciji stanovanj. Povprečna najemnina bo 600 din. Odborniki so se posebno razveselili vesti, da bo dobilo Kočevje iz sklada za industrijsko zaostanost kraje večje investicije. Tako je na primer samo za dograditve industrijske zaostanosti predvideno 10 milijonov din. Še večji smek je določen za gradnjo kmetijskih tovarn za jež na Ribiži in vodovod v Stari cerkvi.

Občinska konferenca Zveze komunistov v Medvodah

V Medvodah je bila 4. aprila konferenca Zveze komunistov. Izporočila je bila razbrati, da so si člani prizadevali, da bi dosegli cilje, ki sta jih nakazala VI. kongres ZKJ in II. plenum ZKJ. Ugotovljeno je bilo, da nekatere organizacije še ne znajo zasnovati raznih političnih akcij, ker jim manjka osnovnega političnega znanja. Govorili so tudi o tem, da se sindikati po tovarnah in drugod niso dovolj zavedali svojih dolžnosti pri volitvah delavskih svetov, zato le-tre ponekod niso bile ravno dobre.

so razpravljali o nepravilnem uporabljanju surovin, ki jih uvažamo, o nepravilnem razmeščanju strokovnjakov po podjetjih, o sprejemanju delavcev iz drugih krajev, o nepravilno plačanih dopustih, nagrajevanju in še o drugih raznih pomankljivostih. Glede mladine so dejali, da bi jo bilo treba vključiti v razna društva in organizacije. Izrazili so tudi željo, da bi ustanovili kmetijsko nadaljevalno šolo.

Ob koncu so izvolili devetčlanski občinski komite, poslali resolucijo Okrajnemu in Centralnemu komiteju Slovenije v Ljubljani ter sprejeli sklepe za nadaljnje delo. B. L.

BRALCI NAM PIŠEJO

Če bi imeli regulacijski načrt, bi lahko izdali gradbeno dovoljenja

Kot v vseh večjih mestih postaja tudi v Murski Soboti stanovanjsko vprašanje zmeraj bolj pereče. V Murski Soboti prihaja vedno več ljudi, zato primanjkuje zlasti družinskih stanovanj.

Da bi omilili stanovanjsko stisko, si mestni ljudski odbor prizadeva ter pomaga tudi zasebnikom, ki go so odločili za zidanje manjših stanovanjskih hiš. Občina ima letos v načrtu gradnjo srednje velikega stanovanjskega bloka, ki naj bi ga zidali na stavbišči bivše sinagoge. Vendar pa še vedno ne vedo, kako bo zaradi donarja. Več, seveda onostanovanjskih hiš, pa bodo zidali privatniki, ki imajo zbranga že precej gradbenega materiala. Občinski ljudski odbor pa jim ne more dati gradbenega dovoljenja, ker še nimajo regulacijskega načrta. Na zborih volivcev in na nešteto stankih SZDL je bilo že večkrat obljubljeno, da bodo izdelavo regulacijskega načrta pospešili, vendar se zdi, da dela stojijo. Sobotani sicer vedo, da je treba zanj časa in prav, vendar menijo, da bi se lahko bil gotov. Sebe ko bodo imeli načrt, bodo lahko izdali več gradbenih dovoljenj. S tem bi dokaj omilili stanovanjsko stisko v Murski Soboti. H. B.

Dekleta pri praktičnem ponku v tečaju Rdečega križa

Izpred sodišča

Na račun davkov se je okorišča

V Mariboru je kratak čas izterjal davke V. J. Ob neki priložnosti je poneveril približno 46.000 din; poplaval je v gostilni tako dolgo, da je zapravil ves denar. Tedaj je prenehal hoditi tudi v službo. Na Upravi za dohodke so posumili v njegovo poštenost, pregledali njegovo poslovanje in odkrili poneverbo. Pred Okrajnim sodiščem je bil obsodjen na 6 mesecev zapor.

Neplačano blago je hotela dobiti

V trgovini 'Izbira' v Slovenjem Gradcu je M. O. nakupila razno blago. Prodajalka ji je dala dva paragona loka, da bi z njima pri blagajni poravnala kupnino. O. pa je

plačala kupnino samo na en blok, na katerem je blagajničarka potrdila plačilo. Na drugem bloku pa je O. ponaredila precej nespretno blagajničarino podpis in hotela dvigniti ostalo blago. Prodajalka pa je ponorejen podpis takoj spoznala in saku povevala pravih ljudski mišci. O. je bila obsodena pred Okrajnim sodiščem v Slovenjem Gradcu na mesec dni zapor.

Poneverjen denar je zapravljajl

Pri Okrajnem sodišču v Ljutomeru je bil zaposlen kot izvršilni organ D. B. Pri neki stranki je kasiral 79.798 din, ki jih pa ni izročil upniku, temveč jih je spravil sam. Denar je zapravljajl po veseljah in raznih zabavah. Ko je čutil, da mu postajajo tla vroča, je začel poneverjati denar še v drugih izvršilnih zadevah, da bi kril prvotni primanjkljaj. Njegovo nepošteno dejanje je prišlo na dan. Odpustili so ga iz službe. Okrajno sodišče v Ljutomeru, pa ga je zaradi poneverbe obsodilo na eno leto in dva meseca zapor.

Radovednost jih je pripeljala v nesrečo

Pred Okrajnim sodiščem v Mariboru sta se zagovarjala poljski delavec F. Z. in mali kmet J. P. iz okolice Maribora. Obtožena sta bila, da sta minulo pomlad v hiši Z. na veliko razpravljajla o učinku avionske patrona, ki jo je imel J. P. Končno sta njen učinek preizkusila tako, da je Z. udaril z njo ob mizo. Patrona je eksplodirala. Z. je izgubil roko in oko, ostali navzoči pa so bili — ani bolj, drugi manj poškodovani.

Zveza borcev terena Trg revolucije sporoča, da je umrl njen član **ANDREJ CIBER**. Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 8. aprila ob 16. uri z Zal.

POŽARI, NESREČE IN TATVINE

V nedeljo zvečer je nenadoma zagorelo pri posestniku Jožetu Raterju v Lokah pri Zagorju. Zaradi najbrž podtaknjene požara je gorjel velik kozolec — dvojni in kašči; Raterj je utrpel na poljskem orodju veliko škodo, ki znaša po prvi oceni tri milijone dinarjev. Gorelo je sredi vasi in le poštvovalnosti gasilcev iz Novega mesta, Prečene, Vavte vasi, Dol Toplice, Smolenje vasi, Stopiš in Mirne peči se je zahvaliti, da ni ogenj upepelil vse vasi. Novomeški gasilci so bili prvi na kraju požara.

L. P. iz Budonj pri Vipavi je napadel I. K. iz iste vasi v njegovem stanovanju. F. P. je prinesel s seboj kol. Udari ga je po glavi in ga hudo poškodoval. I. K. je v bolnišnici in so v skrbah za njegovo življenje. F. P. je to storil zaradi dekleta.

Ponoči od 3. na 4. t. m. je pričela goriti hiša A. B. iz Budine pri Ptuj. Stanovanjsko poslonje je pogorelo in se je od njega vnelo še drugo poslonje, tako da sta obe pogoreli. Vzroka požara in škode še niso ugotovili.

V Murski Soboti so 4. t. m. aretirali 29-letnega N. V., zaposlenega pri Nafti v Lendavi, in 21-letnega S. G., strojnega ključavničarja, zaposlenega prav tako pri Nafti. Prvemu so doka.

Dne 5. t. m. dopoldna sta bila 46-letna L. F. in mož iz Smole Gorice (Ljubljana) okolici v gozd podirati drevesa. L. F. je tako norodno odskočila, ko je drevo padlo, da ji je strilo lobanjo.

Etiopijski gost v Beogradu

Beograd, 6. aprila (Tanjug). Danes je prispel v Beograd g. Zavid Gadre Salasie, direktor pomorskega in rečnega prometa v Etiopiji. Etiopijski gost bo ostal nekaj dni v Jugoslaviji in bo obiskal razna gospodarska središča.

Eisenhower za zdaj ne bo obiskal Londona

Washington, 6. aprila (Reuter). Ob izjavi predsednika britanske vlade Churchilla, da bi v Londonu radi pozdravili predsednika ZDA Eisenhowerja, je predstavnik Bele hiše danes sporočil, da za zdaj še ne pripravljajo tega obiska. Pripomnil je tudi, da je predsednik Churchill doslej že nekajkrat neuradno povabil Eisenhowerja, naj obišče Veliko Britanijo. Predsednik Eisenhower za zdaj namreč ne more zapustiti ZDA, ker bodo med drugim v Kongresu razpravljali o zakonodajnem programu za to leto.

Predsedniku italijanske monarhistične stranke SO ODVZELI SENATORSKI MANDAT

VLADNA KOALICIJA SE JE UTRDILA

Rim, 6. aprila (Tanjug). Predsedniku monarhistične stranke so danes odvzeli senatorski mandat, ker je protizakonito kandidiral na zadnjih volitvah. Lauro je namreč župan v Neaplju in na splošnih parlamentarnih volitvah ne bi smel kandidirati, ker se ni odpovedal položaju župana.

Na predlog volilne komisije je nocoj senat preklical izvolitev senatorja Laura s 158 proti 49 glasovom. Glasovanje je bilo tajno, toda po rezultatih sklepajo, da so za odvzem mandata glasovali senatorji KP Italije, socialistične stranke, socialnodemokratske in republikanske stranke, pa tudi večina demokrščanskih in liberalnih senatorjev. Za Laura pa so glasovali monarhisti, neofašisti in nekaj senatorjev demokrščanske in liberalne desnice.

Zatišje pri Dien Bien Fuju

Pariz, 6. aprila (Reuter). Vtem ko se bliža 20.000 Ho Ši Minhovih vojakov Dien Bien Fuja, je okrog te francoske trdnjave vladalo danes zatišje. Obleganci so izkristalili zatišje za kopanje novih jarkov in popraviljanje poškodovanih utrdb.

V Parizu menijo, da bi francoske sile v Indokini potrebovale pomoči v letalstvu, da bi lahko zadržale napredovanje Ho Ši Minhovih čet. Menijo pa, da je bližajoča se kolona Ho Ši Minhovih vojakov zadnja rezerva generala Giapa.

Britanski proračun

London, 6. aprila (Tanjug). Proračunski izdatki Velike Britanije za leto 1954-55 znašajo 532 milijonov funtov, kar je za 264 milijonov več kot v prejšnjem letu.

Ob začetku današnje proračunske razprave v Spodnjem domu je britanski finančni minister Buttler poudaril, da je konservativna vlada dosegla velike uspehe pri izboljšanju gospodarstva. Navedel je, da je Anglija popravila plačilno bilanco, povečala dolarške in zlate rezerve za 240 milijonov funtov, tako da zdaj znašajo 959 milijonov funtov.

Splošna proračunska razprava se bo nadaljevala jutri in v četrtek, končali pa jo bodo v ponedeljek zvečer.

KOMENTAR »PRAVDE« O ATLANTSKEM PAKTU

„Brez SZ - agresivni pakt“

»Pravda« priporoča zadnjo sovjetsko noto, v kateri je Moskva predlagala sodelovanje Sovjetske zveze v atlantskem paktu

Moskva, 6. aprila. Današnja »Pravda« je objavila komentar ob petletnici ustanovitve atlantskega pakta. Ta komentar poudarja, da je treba imeti atlantski pakt — ker v njem ne sodeluje SZ — za »agresivni blok, naperjen proti SZ.« »Pravda« tudi piše, da je atlantski pakt »zaključena vojaška grupacija držav, kar je omogočilo ZDA, da v njem vodijo »diktatorsko politiko«.

»Pravda« zatem navaja, da preostajata atlantskemu paktu dve poti, ali da ostane še naprej zaključena vojaška grupacija, ali pa da omogoči sprejem še tudi drugih evropskih držav, kar bi

hkrati z ustanovitvijo uspešnega sistema kolektivne varnosti v Evropi imelo velik pomen za krepitev svetovnega miru.

Hkrati s tem komentar »Pravde« tudi opozarja na zadnjo noto sovjetske vlade zahodnim vlesilam, v kateri je Moskva predlagala, da bi skupaj razpravljali o vprašanju sodelovanja SZ v atlantskem paktu.

Program pomoči ZDA tujini

Washington, 6. aprila (AFP). Direktor uprave za posle z inozemstvom Harold Stassen je danes predložil zunanjepolitičnemu odboru Predstavnškega doma osnutek programa za pomoč tujini v proračunskem letu, ki se bo začelo 1. julija.

Po tem programu je za gospodarsko, vojaško in tehnično pomoč določenih 1.768.900 dolarjev za Daljni vzhod, 947.700.000 dolarjev za Evropo, 768.900.000 dolarjev za Jugovzhodno Azijo, Bližnji vzhod in Afriko ter 47 milijonov dolarjev za Latinsko Ameriko.

Nočne brzojavke

CANBERA — Avstralska vlada se je sestala zaradi brzojavke, v kateri vlada ZDA zahteva strdno stališče do inoovine. Tako stališče do tega vprašanja zahteva vlada ZDA tudi od Velike Britanije in Nove Zelandije, ki naj izjavijo, da bodo podpirali Francijo pri »reševanju Indokine pred komunistično dominacijo«. Avstralska vlada pa bo zahtevala da se vsaka morebitna akcija omeji na Indokino.

ZENEVA — Tukaj se bodo 20. aprila začela posvetovanja o trgovinski izmenjavi med Vzhodom in Zahodom. Tako je prizadete države obvestilo tajništvo gospodarske komisije OZN za Evropo.

BERLIN — Dva češkoslovaška vojaka sta danes zbežala na Bavarsko in zaprosila za zatočišče.

PARIZ — V Moskvo je odpotovala še druga skupina članov Comedie Française. Del članov tega gledališča je že v Moskvi, preostali igralci pa bodo odpotovali 11. aprila.

BERLIN — Na tajni seji kongresa Enotne socialistične stranke Vzhodne Nemčije so izbrali novi CK, ki ima dvakrat toliko članov kot dosedanji. Po novem statutu odp. de funkcija predsednika stranke, ki sta jo doslej opravljal Pleck in Grotewohl.

PARIZ — Ob resoluciji sveta atlantskega pakta, ki so jo sprejeli v zvezi z izmenjavo tujin, domnevajo, da bo maršal odstopil tudi s položaja v organizaciji atlantskega pakta. V resoluciji ga namreč ostro kritizirajo, ne zahtevajo pa določeno, naj bi odstopil.

TEL AVIV — Predstavniki izraelske vojske je izjavil, da je prišlo danes na izraelski meji do treh novih incidentov.

ZENEVA — Japonski profesor Masao Suzuki je zahteval, naj privede vodkovo bombo. To je izrazil na sestanku mednarodnega odbora Rdečega križa v Zenevi.

BONN — Zahodnonemški kancler Adenauer je nocoj izjavil, da bodo ameriški poskusi z vodkovo bombo primerali SZ, da bo »realno ocenila položaj«.

NEW YORK — Predstavniki Egipta, Iraka, Sirije, Eritrije, Arabije in Jemena so se v OZN pridružili pri tožbi, ki jo je v imenu Jordanije predložil predstavnik Libanona.

SAH

V deseti partiji dvoboja za svetovno prvenstvo je Smislov premagal Botvinnika v 38. potezi. S tem je rezultat izenačen na 5:3.

NOGOMET

V kvalifikacijskih tekmah za svetovno prvenstvo v nogometu so ZDA premagale Haiti s 3:0.

»TORPEDO« TOVARNA MOTORJEV REKA

potrebuje:

večje število strojnih inženirjev in tehnikov za konstrukcijski oddelek, konstrukcijo orodja, priprave dela in obrat

Posebno so potrebni:

- 1 STROJNI INŽENIR ZA ŠEFA KONSTRUKCIJE ORODJA
- 1 STROJNI INŽENIR ZA GLAVNEGA TEHNOLOGA
- 3 STROJNI INŽENIRJI — SAMOSTOJNI KONSTRUKTORJI
- 1 ELEKTRO INŽENIR ZA ENERGETIKO TOVARNE

Interesenti s potrebnimi kvalifikacijami in prakso za navedene položaje naj pošljejo ponudbe Upravi podjetja. Priložiti je treba kratek življenjepis in opis dosedanjega dela. — NASTOP TAKOJ ALI PO SPORAZUMU.

NA RAZPOLAGO SO STANOVANJA ZA POROCENE.